EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 316, Nisan 2019

31 Mart Yerel Seçimleri üzerine

1- Yerel seçimlerin tüm önemi, düzen içi siyasi güç dengelerine etkisinden gelmekteydi. Bu açıdan sonuçlar ortaya ikili bir tablo çıkarmıştır. Bir yanda başta üç büyük kent olmak üzere önemli bazı kentleri kazanmış bir düzen muhalefeti, öte yanda ekonomik krizin yıkıcı etkilerine rağmen %51'lik oy oranını koruyabilen dinci-faşist bir iktidar bloku. Fakat bu korunan bir denge anlamına gelmemektedir. İktidar bloku, özellikle de onun AKP kanadı, başta İstanbul ve Ankara olmak üzere önemli bazı büyük kentleri kaybederek politik ve moral bir darbe almıştır. Seçimi izleyen günlerin tüm havası buna ayrıca tanıklık etmektedir. Dinci-faşist iktidar aldığı oy oranı üzerinden uğradığı başarısızlığın etkisini dengelemeye çalışsa da etkili olamamaktadır. Zira bizzat taraflar seçim kampanyasının başarı kriterini büyük kentlere, özellikle de İstanbul ve Ankara'ya odaklamıştı.

Öte yandan düzen muhalefetinin başarısında belirleyici etken, HDP'nin izlediği seçim politikası olmuştur. Bir tek İzmir hariç tüm öteki kentlerin kazanılması, kesin olarak HDP seçmenlerinin desteği ile olanaklı olabilmiştir. Düzen muhalefetinin belli sınırlarda bir başarısı, ekonomik krizin yıkıcı ortamında oy oranlarındaki değişim üzerinden kendini gösterebilirdi. Bu açıdan ortada sözü edilebilir bir başarı yoktur. Bu halen dinci-faşist iktidar blokunun en önemli tesellisidir.

2- Yerel seçimlerin Kürdistan illeri açısından önemi, kayyumlarla gasp edilen belediyelerden gelmekteydi. Hile ve gaspla elde tutulabilen birkaçı hariç HDP tüm ötekilerini geri almayı başarmıştır. Bu arada düzen gericiliğinin tüm kanatları tarafından özel bir hassasiyetle karşılanan Kars ve Iğdır gibi kentleri de kazanmıştır. Kürt siyasal hareketinin yerel seçimlerdeki başarısının anlamını tam olarak değerlendirebilmek için Kürdistan'da Türkiye'nin geri kalanı ile hiçbir biçimde kıyaslanamaz olan çok özel baskı ve terör koşullarını göz önünde bulundurmak gerekir. Kürt hareketinin başarısı buna rağmendir.

3- Tam da seçimlerin yapıldığı gün, sermaye kodamanlarının örgütü TÜSİAD yaptığı açıklamada, yerel seçimi izleyecek seçimsiz dört buçuk yıla ve hemen seçimlerin ardından yapılması gerekenlere dikkati çekti. "Yapısal ekonomik reformlar"a odaklanma, acilen bir yeni ekonomik paket, serbest piyasa kurallarına tam sadakat vb. Aynı günün gecesinde yaptığı "balkon konuşması"nda Tayyip Erdoğan TÜSİAD'ın mesajını aldığını ve onayladığını açıklıkla ortaya koydu. Dört buçuk yıllık iktidardan, "serbest piyasa ekonomisi kurallarına tam bağlılık"tan, artık ekonomiye odaklanmaktan ve yeni ekonomik reformlardan özellikle söz etti. Bunu, ağır ekonomik krizin yıkıcı etkileriyle belirlenecek yeni dönem için, tekelci sermayenin tüm kanatları ile Tayyip Erdoğan

iktidarı arasındaki uyum ve mutabakatın açık bir göstergesi olarak değerlendirmek gerekir.

4- TÜSİAD açıklamasının zamanlaması özellikle manidardır. Açıklama seçim günü ama sonuçlar açığa çıkmadan önce yapılmıştır. Bu sözünü ettiğimiz uyum ve mutabakatın seçim sonuçlarından bağımsız ele alındığı anlamına gelir. Açıklama dört buçuk yıllık seçimsiz döneme özel vurgu yaparak Tayyip Erdoğan iktidarına açık desteğini ifade etmiştir. Bu davranışın açıklaması için yakın zamanda yayınlanan ***TKİP VI. Kongresi Bildirgesi***'ne başvuracağız:

"- Batılı emperyalistlerle uyum içinde büyük burjuvazinin tüm kesimleri AKP'nin önünü bizzat açmışlar ve uzun yıllar boyunca onu blok halinde desteklemişlerdi. Ardından AKP kendi özel hedeflerine yönelip sorunlar yarattıkça, burjuvazinin bir kesimi batılı emperyalistlerle uyumlu biçimde onu sınırlayacak başarısız arayışlara girmişti. Şimdi yeni bir durum var. Artık tüm kesimleriyle büyük burjuvazi yeniden blok halinde dinci-faşist iktidarı desteklemektedir. Ekonomik ve sosyal krizin alabildiğine ağırlaştığı günümüz koşullarında bu onlar payına bir tür zorunluluktur. Zira krizin etki ve sonuçlarına karşı işçi sınıfını ve emekçileri dizginlemekte bugün için daha uygun, işlevli ve olanaklı bir alternatiften yoksundurlar.

*- Mevcut iktidar emekçi kitlelerin bir kesimini dinci-şoven ideolojiyle denetim altında tutmakta, mücadeleye açık öteki kesimlerini ise baskı, yasaklar ve kaba zorla dizginlemektedir. Bu, kriz koşullarında sermaye sınıfının bütünü için vazgeçilemez bir imkandır. Nitekim Tayyip Erdoğan da iktidarının bu yönünü gitgide daha çok öne çıkarmakta, büyük burjuvazinin ve emperyalist odakların desteğini buradan hareketle korumaya ve güçlendirmeye çalışmaktadır." (**TKİP VI. Kongresi Bildirgesi**, Aralık 2018)*

5- AKP-MHP iktidarıyla belirli sınırlar içinde sorunlu ama büyük burjuvaziyle tam uyumlu düzen muhalefeti de sözü edilen mutabakatla uyumlu hareket edecektir. Yerel seçimdeki başarısını yeni politik hamlelere yöneltmek bir yana, seçmen kitlesini yeni başarılar (yeni "bahar"lar!) için yeni bir seçime kadar sabırla beklemeye ikna etmek için kullanacaktır. Bu arada bir yandan büyük belediyelerin büyük rant kaynaklarıyla dayandığı güçleri tatmin etmeye, öte yandan gündelik kent yaşamındaki bazı rahatlatıcı düzenlemelerle yıllardır tedirgin liberal ara katmanları yatıştırmaya çalışacaktır. 2023'e yönelik bu politik tutumda zamansız bir değişimin tek gerçek nedeni, ağır ekonomik kriz koşullarında ve tümüyle muhalefetin katkısı dışında patlak verebilecek gelişmeler olabilir ancak. Böyle bir durumda, elbette ki itfaiyeci ve saptırıcı bir sahte alternatif güç misyonuyla, değişik bir tutuma yönelebilecektir.

6- Seçim sonuçları üzerine emperyalist merkezlerden yansıyan açık bir tepki ya da tutum yok henüz. Fakat emperyalist basının ilk tepkileri bu konuda yeterli bir fikir vermektedir. Hemen tümü de, önemini abartmaktan özenle kaçınarak, ortaya çıkan sonucu kısmi bir yenilgi saymakta ve memnuniyetle karşılamaktadır. İçlerinden biri, Tayyip Erdoğan *'gücünün sınırlarını kabul etmek zorunda kaldı'* diye yazdı. Bunu bir durum değerlendirmesi kadar, hatta ondan da çok, bir telkin saymak gerekir. Görünürdeki tüm gürültüye rağmen, gerçekte emperyalist dünyanın Tayyip Erdoğan iktidarıyla sorunları esasa ilişkin değildir. Tüm sorun onun belli sınırları aşmaması gerektiği, oysa zaman zaman bu sınırları zorlamaya yeltendiğidir. "Gücünün sınırları" hatırlatması aynı zamanda buna yöneliktir. Emperyalist basının öteki hatırlatmaları, esası yönünden neredeyse TÜSİAD açıklamasının bir tekrarıdır. Bu, işbirlikçi büyük burjuvaziyle batılı emperyalistler arasındaki uyumun da bir göstergesidir.

7- Türkiye'nin gündeminde halen ağır

bir ekonomik kriz var ve bunun giderek ağırlaşacağı iktidar çevreleri dışında herkesin ortak kanısıdır. Batılı emperyalistler tam da bunu, Tayyip Erdoğan iktidarını terbiye etmenin ve yeniden tam uyuma çekmenin bir olanağı olarak değerlendireceklerini bir dizi davranışla şimdiden belli etmiş durumdalar. İktidar payına sınırlı bir başarısızlık anlamına gelen seçim sonuçlarını gizlenemeyen bir memnuniyetle karşılamaları da bundandır. Bunun getirdiği politik ve moral zayıflamanın işlerini kolaylaştıracağını düşünmektedirler. Bunda haksız da değiller.

8- TÜSİAD kodamanları ve tüm öteki büyük sermaye çevreleri, neredeyse ağız birliği halinde, "yapısal ekonomik reformlar" talebini bir an önce açıklanacak bir acil "ekonomik önlemler paketi" ile birlikte dile getirmektedirler. Tayyip Erdoğan iktidarının bu istemin gereklerini yerine getirmekten başka bir seçeneği yok. Nitekim bunun için seçimlerin geride bırakılması bekleniyordu.

9- Artık seçimler sonrasındayız ve bu saldırının ilk adımı her an gündeme gelebilir (ilk büyük zam saldırılarına geçildi bile). Bu, gürültülü ve aldatıcı seçim atmosferinin, yerini toplumun gerçek gündemine, işçi sınıfı ve emekçilerin gerçek sorun alanlarına bırakması demektir. Henüz eylemli biçimler kazanmamış olsa da, ağırlaşan hayat koşullarına, özellikle de işsizliğe ve pahalılığa karşı büyüyen memnuniyetsizlik, ekonomik krizin daha şimdiden sosyal krizi de yeni bir düzeyde ağırlaştırmaya başladığını göstermektedir. Devrimci siyasal mücadele adına yapılabileceklerin gerçek alanı da işte burasıdır. Devrimci hareketin ve toplumsal muhalefetin sınav ve dolayısıyla başarı alanı seçim sandıkları değil, fakat işçi sınıfı ve emekçilerin sermayenin acımasız saldırılarına karşı savunulabilmesidir. Bu çaba içinde işçilerin ve emekçilerin birliğinin, örgütlenmesinin ve eylemli mücadele kapasitesinin yükseltilebilmesidir. (Partimiz buna ilişkin sorunların kapsamı, anlamı ve gerekleri üzerine değerlendirmelerini, ***TKİP VI. Kongresi Bildirgesi*** üzerinden ortaya koymuş bulunmaktadır).

10- Son bir nokta, son yerel seçimler üzerinden kendini bir kez daha gösteren "belediye sosyalizmi" eğilimleri üzerine: Partimiz yüzyıllık geçmişi olan bu kötü ünlü oportünist eğilimin eleştirisini yıllardır yapmakta, reformistleri teşhir etmekte ve samimi devrimcileri uyarmaktadır. Seçimlerden devrimci politik amaçlarla yararlanmak ile kapitalist düzenin temel gerçeklerini unutarak reformist boş hayaller yaymak temelden farklı şeylerdir. Devrimciler yerel seçimlere, kurulu düzen tabanı üzerinde tümüyle farklı bir yerel yönetim deneyimi ile sorunları çözebileceklerini iddia etmek için değil, fakat tam da bunun bu düzenin temelleri korundukça neden yapılamayacağını anlatmak üzere katılırlar. Merkezi siyasal iktidar (ve başlıca kamu gelirleri) burjuvazinin elinde ve birikmiş zenginlikler sermayenin tekelinde kaldığı sürece, yapılabileceklerin ancak çok sınırlı, çok iğreti ve tümüyle geçici olabileceğini yüreklilikle söylerler. Son derece küçük bir yerleşim alanının sınırlı bazı başarılarını alıp "komünist belediyecilik modeli" olarak sunmak, kitleleri boş hayallerle aldatmak ve reformizmin değirmenine su taşımaktır.

Bunlar yüzyıllık tartışmalardır. Dünya komünist ve işçi hareketinin bu konuda yüzyılı aşan bir deneyimi vardır. Genel sonuç şudur: Parlamentarizme, onun özel bir uzantısı olarak millendarizme (bakanlıkçılık) ve nihayet belediye sosyalizmine eğilim, devrimci olmak iddiasındaki akımlar için zamanla ve kaçınılmaz bir biçimde bozulmanın ve çürümenin en kestirme yoludur. Salt klasik bir örnek oluşturan İkinci Enternasyonal değil, fakat Komünist Enternasyonal ürünü devrimci sınıf partilerinin İkinci Dünya Savaşı sonrası deneyimleri de bu gerçeğin en tam, en kesin, en tartışmasız bir doğrulanması olmuştur.

Türkiye Komünist İşçi Partisi

2 Nisan 2019

TKİP VI. Kongresi Belgeleri...

Devrimci örgüt ve kadro sorunları üzerine

__Örgüt ve Kadro Sorunları Komisyonu__'nun hazırladığı metnin kongre değerlendirmeleri ışığında elden geçirilmiş biçimidir. Partinin güvenliğini ilgilendiren bölümler buradaki yayında çıkarılmıştır...

Dünyada ve Türkiye'de koşullar ağırlaşıyor

Yapısal çelişkileri keskinleşen ve çok yönlü krizin pençesinde debelenen emperyalist-kapitalist dünyada, siyasal gericilik burjuvazinin temel bir eğilimi olarak öne çıkıyor. Fransa, Almanya gibi Avrupa'nın metropol ülkelerinde dahi polis rejimi uygulamaları yoğunlaşıyor, faşist-ırkçı partiler dünya çapında güç kazanıyor. Büyük mücadelelerle kazanılan temel hak ve özgürlükler bir bir rafa kaldırılıyor.

Emperyalistler arası çelişkilerin keskinleşmesi militarizmi ve silahlanma yarışını görülmemiş boyutlara taşırken, emperyalist savaş ve saldırganlık politikaları günbegün tırmanıyor. Emperyalistler gerici ve çirkin yüzlerini savaş politikalarını taşıdıkları alanlarda bir kez daha gösteriyor. IŞİD vb. barbar cihatçı çeteleri halkların başına musallat eden emperyalistler, yine bu çeteler aracılığıyla savaşlar kundaklıyor, kitle katliamları gerçekleştiriyor, ilerici birikim adına ne varsa pervasızca yıkıma uğratıyor.

Özetle; emperyalist burjuvazi, sistemin keskinleşen çok yönlü çelişkileri üzerinden geleceğe, geleceğin sert sınıf mücadelelerine, toplumsal çalkantılara hazırlanıyor.

Emperyalist dünyanın bu genel eğilimi Türkiye kapitalizminin verili tablosunu da yansıtıyor. Bugün ekonomik krizin belirgin bir şekilde kendisini hissettirdiği, siyasal koşulların ağırlaştığı, faşist baskı ve zorbalığın dizginlerinden boşaldığı zor bir dönemin içindeyiz. Günümüz Türkiye'sinde dinci-faşist iktidara muhalif olan her kişi, grup ya da kurum baskı altına alınıyor, tümüyle keyfi yöntem ve araçlarla etkisiz hale getirilmeye çalışılıyor. İlerici-sol güçleri hedef alan polis-yargı terörü ise adeta rutine bağlanmış durumda. Öyle ki, Erdoğan yönetimi "terör" demagojisi eşliğinde devrimci, ilerici-sol güçlere karşı ölçüsüz ama sistemli bir savaş yürütüyor.

2015 yılında gerçekleşen ve AKP adına hezimetle sonuçlanan 7 Haziran seçimleri, bugün hüküm süren koşulların oluşmasında önemli bir kırılma noktası oldu. İktidar gücünü kimseyle paylaşmak istemeyen, tersine kurmak istediği tek adam rejimine yönelik ilerleyişini sürdürmek için her türlü yol ve yöntemi mubah gören Tayyip Erdoğan yönetimi, 7 Haziran hezimetini geride bırakmak için kirli savaş aygıtına sarıldı. Suruç katliamı ile startını verdikleri bu kirli ve karanlık dönem içerisinde birçok kitle katliamı gerçekleştirildi. Kürt halkı ve hareketini hedef alan barbarlıkta sınır tanınmadı.

15 Temmuz 2016 yılında yaşanan darbe girişimi ise Tayyip Erdoğan yönetimi tarafından kendi darbesini gerçekleştirme fırsatı olarak değerlendirildi. 15 Temmuz'un ardından ilan edilen OHAL koşullarında toplumun ilerici-devrimci kesimlerine yönelik saldırganlık ölçüsüz ve kuralsız bir şekilde sürdürüldü. Özellikle kamusal alanda ilerici birikim adına ne varsa tasfiye edilmeye çalışıldı.

Gelinen yerde hileli 2016 Referandumu ve 24 Haziran seçimleri ile birlikte, tek adam rejimi kurumsallaşmış bulunuyor. Kaldırıldığı ilan edilen OHAL ise yeni rejimle birlikte rutine bağlanmış durumda.

Devrimci örgüt yaşamsaldır!

Tüm bu gelişmeler günümüz koşullarında devrimci örgüt sorununu adeta varlık-yokluk sorunu haline getirmiş durumda.

Komünistler 2007 yılında gerçekleştirdikleri II. Parti Kongresi'nde bu sorunu yakıcı bir şekilde gündemine almış, içinden geçilen tarihsel dönemin olgularının yanı sıra, sol hareketin ve partimizin gelişim süreçlerinin yarattığı kimi sorun alanları üzerinden ***"Devrimci örgüt yaşamsaldır!"*** şiarını yükseltmişlerdi.

Devrimci örgüt sorununun yaşamsal önemi ***TKİP II. Kongresi Bildirgesi***'nde şu şekilde özetlenmişti:

"Böylesine karmaşık ve zorlu bir dönemin ardından toplanan TKİP II. Kongresi, doğru bir ideolojik-politik çizginin yanısıra, ihtilalci temellere oturan sağlam bir parti örgütünü, çok yönlü olarak eğitilmiş ve donatılmış militan savaşçı kadroları, doğru bir çalışma tarzı ve etkin bir çalışma kapasitesini, devrimci bir partinin bu dönemin gelişmelerine yanıt verebilmesinin olmazsa olmaz koşulları olarak ele almaktadır; ve tüm bunların gerçekten bir anlam taşıyabilmesi ve gerçek maddi bir kuvvet haline getirilebilmesi için de, sınıf eksenli bir devrimci çalışmayı tayin edici önemde görmektedir.

*"Bu nedenledir ki, çok kapsamlı bir gündem üzerinden çalışan, dünyada, bölgede ve Türkiye'deki siyasal gelişmeler ve bunun ortaya çıkardığı sorunlar üzerinde gereğince duran **II. Parti Kongresi**, yine de çalışmasında esas ağırlığını partinin örgütsel gelişme ve kadrolaşma alanındaki sorunları ve ihtiyaçları üzerinde yoğunlaştırmış, bunu genel politik çalışmasının, özellikle de sınıf çalışmasının çok yönlü sorunlarının irdelenmesi ve deneyimlerinin özetlenmesi ile birleştirmiştir. Bu ağırlıklı çerçeve, girmiş bulunduğumuz zorlu döneme partinin hazırlanması bakımından temel önemde bir ihtiyaç olarak ele alınmıştır." (**TKİP II. Kongresi Bildirgesi,** Kasım 2007)*

Bu yaklaşım günümüz koşullarında tüm güncelliğini ve hayati önemini korumaktadır. Öncelikle siyasal koşullar her geçen gün daha da ağırlaşmaktadır. İkincisi, partimizin devrimci örgütün inşası kapsamında hala da katetmesi gereken önemli mesafeler vardır. Bu nedenlerden dolayı da **VI. Parti Kongresi** bu sorun üzerine yoğunlaşmalı, devrimci örgütün inşası alanındaki sorunlar konusunda açıklıklar sağlamalıdır.

Bu çerçevede ilk elden şu sorun alanlarının altı çizilebilir.

Devrimci örgüt ve siyasal çalışma

Komünistler örgüt sorununu hiçbir zaman siyasal sınıf mücadelesinden, bu mücadelenin güncel ve tarihsel ihtiyaçlarından ayrı ele almadılar. Örgüt sorununu içinden geçilen dönemin koşulları, sınıf mücadelesinin verili durumu, komünist hareketin gelişim süreçleri vb. bir dizi etkenle bir arada, diyalektik bir bütünlük içerisinde değerlendirdiler. Fakat her adımda stratejik olanı, illegal-ihtilalci temele sahip devrimci bir parti inşa etmeyi esas aldılar.

2016 yılı Ağustos'unda partiye sunulan ***Rapor***'da, bu çizgi şu ifadelerle tanımlanır:

*"Partimizin illegal temellere dayalı ihtilalci örgüt ve çalışma tarzı konusunda daha en başından açık bir görüşü ve pratikte de buna uygun bir yönelimi olmuştur. **Ekim**'in ilk sayısındaki başyazının son bölümüne dönüp bakılırsa eğer, bu hedefin daha ilk adımda net bir biçimde formüle edildiği görülecektir. Hareketimiz yola illegal bir yayınla çıktı ve bunun da sağladığı olanaklarla örgütlenmesini başından itibaren tümüyle illegal temellere oturttu.*

Örgütsel ve kadrosal açıdan işe neredeyse sıfırdan başlandığı halde, yalnızca üç buçuk yıl sonra yerel örgütlerce seçilmiş yirmiye yakın delegenin temsil edildiği ilk örgüt konferansını toplayabildi. Onu kısa bir süre sonra ve üstelik bir örgütsel kriz ortamında toplanan ikinci konferans izledi. Bu konferans Türkiye topraklarında ve beşi tasfiyeci olmak üzere ondokuz delegeyle toplanmıştı. (Onu izleyen üçüncü örgüt konferansının da kalabalık bir temsille yine Türkiye topraklarında gerçekleştiğini bu vesileyle belirtelim. İllegal bir örgütün 15-20 delegeyle Türkiye topraklarında en az on-on beş gün sürebilen kongre ya da konferansını hayal etmeye çalışalım.)

*Hareketimizin bu ilk gelişim döneminde ve yıllar boyunca (1994 yılı ortalarına kadar!), **Ekim** elimizdeki tek yayın organıydı. Ekim II.*

*Genel Konferansı'nın, yani derin bir örgütsel krizin ve dolayısıyla önemli bir güç kaybının hemen ardından (Ocak 1992), 15 günlük yayın periyoduna geçmişti ve Temmuz 1998'e, yani **Parti Kuruluş Kongresi**'nin fiili çalışmasının başladığı tarihe kadar bunu böyle sürdürmeyi başardı. 1994 yazı başlarında legal bir yayının çıkışı yıllar boyunca onun bu periyodunu bozmadı.*

*Elbette ilk birkaç yılın ardından, yani '90'lı ilk yıllardan başlayarak, legal ve yarı-legal imkan ve araçlar da kullanmaya başlamıştık. Ama örgütsel ve kadrosal açıdan hareket illegal eksenini belirgin bir açıklık ve kararlılıkla koruyordu. Açıkta konumlanan ve açık çalışan çok az sayıda kadro vardı ama hareketin bütünü politik ve örgütsel dinamizm yönünden, dolayısıyla da çalışmanın verimi bakımından, kesinlikle bugünden çok daha başarılıydı. Sıklıkla örgütsel darbeler alınıyor, ama bunların yarattığı boşluklar hızla doldurulabiliyordu. Merkezi baskının ele geçtiği durumlarda bile on beş günlük **Ekim**'in yayını tek sayı olsun aksamıyor, zira aynı hızla yenisi kurulabiliyordu. Hareketimizin saflarında illegal temellere dayalı örgüt konusunda berrak bir bilinç vardı ve bu doğrultudaki tutarlı uygulama yıllar içinde önemli bir deneyim ve birikim sağlamıştı."*
*(**Partiye Rapor**, Ağustos 2016)*

Devrimci örgüt sorunu üzerinden ortaya konan bu yaklaşım ve yaratılan birikim partimizin dünya görüşünün dolaysız bir ürünüdür. Sınıfın devrimci programının politika-örgüt ve pratik mücadele alanındaki karşılığıdır. Şöyle ki; kurulu düzeni aşan, onu temellerinden yıkmayı ve sosyalizmin inşasını hedef alan marksist bir programa sahibiz. O halde parti olarak bunun gerektirdiği zeminlerde, düzenin denetim alanlarının dışında konumlanmak, mücadeleyi ve siyasal çalışmayı bu sağlam zemin üzerinden güvencelemek ve örgütlemek zorundayız. Bu başarıldığı oranda programınız ile örgütsel-siyasal varlığınız bağdaşır ve bütünleşir.

Bugünkü tablomuza baktığımızda bundan henüz uzak olduğumuzu rahatlıkla görebiliriz. Bugün gündelik siyasal çalışmada kadrolarımız şahsında kendisini ortaya koyan ve sıklıkla partimiz tarafından altı çizilen tutarsızlıkların nesnel zemini de buradan beslenmektedir. Programımız ile uygulama arasındaki açı, gündelik siyasal pratiğe de bir dizi tutarsızlık olarak yansımaktadır. Bu konuda öncelikle siyasal çalışmamızın toplam pratiğine, çalışma tarzımıza büyük bir dikkatle ve eleştirel bir gözle bakmak gerekiyor. Zira, siyasal faaliyetin muhtevası, zeminleri ve araçları son tahlilde örgütsel konumlanışınızı ve çalışma tarzınızı belirliyor. Kadrolarınız ve güçleriniz bu zeminlerde şekilleniyor. Devrimcilik anlayışı siyasal çalışmanızın pratiği üzerinden ete-kemiğe bürünüyor. Saflarımızda baş gösteren, muhtemelen bir dizi kadroyu kesen ve çoğu zaman rastlantı olarak açığa çıkan gevşeklikler, rahatlıklar, liberal eğilim ve pratik davranışlar da, siyasal çalışmamızın verili tablosundan besleniyor.

Siyasal çalışmamızı ve çalışma tarzımızı devrimci örgütün inşası hedefi ile gözden geçirdiğimizde, bu alanda köklü bir yenilenme ihtiyacı olduğunu rahatlıkla görebiliriz.

(...)

"Sorunumuz ideolojik ve ilkesel düzeyde değil fakat pratik çözüm planındadır. Partimizin illegal temellere dayalı ihtilalci örgüt konusunda en başından beri açık ve net bir görüşü olmuştur, bunun bir kez daha altını çizmiş oluyoruz. Genel yaklaşımlarımız kadar bu ilk oluşum sürecindeki deneyimlerimiz de döne döne irdelenmiş, çok sayıda yazılı değerlendirme üzerinden ortaya konulmuştur. (İlk adımda EKİM 1. Genel Konferansı'nın ve sonrasında Parti Kuruluş Kongresi'nin bu soruna verdiği önem, konuya ilişkin olarak yayınlanmış kapsamlı materyalden açıklıkla görülebilir.) Ve yukarda bazı çok sınırlı olgular üzerinden kısaca örneklemeye çalıştığımız gibi, siyasal yaşamımızın ilk on yılında bu konuda belirgin bir kararlılık ve tutarlılık, dolayısıyla pratik başarı da gösterilmiştir.

"2007 yılında toplanan II. Parti Kongresi'nden itibaren bu konudaki bilinç ve deneyimlerimiz yeniden ön plana çıkarıldı. Kırılma döneminin özel koşullarında şekillenmiş kadrosal güçlerimiz bu temelde yeniden eğitilmeye ve şekillendirilmeye çalışıldı. III. Parti Kongresi'nden itibaren özellikle öne çıkarılan "partinin devrimcileştirilmesi" sorununun temel boyutlarından biri de tam olarak buydu; bu alandaki çarpık algılamalar,

*pratik alışkanlıklar, oluşmuş paslanmalardı. Bu algılamaların kırılması, alışkanlıkların terkedilmesi, paslanmaların temizlenmesi sorunuydu." (**Partiye Rapor**, Ağustos 2016)*

Partiye Rapor'da da belirtildiği gibi, devrimci örgüt planında yaşadığımız sorunların yıllara dayalı köklü bir geçmişi var. Partimizin gelişim sürecinin dolaysız sonucu olarak şekillenmiş ve belli bakımlardan yerleşmiş bir dizi sorunla karşı karşıyayız.

A) Örgüt ve çalışma tarzı sorunları

a) Açık alan eksenli siyasal çalışma:

II. Parti Kongresi kırılma sürecinin ardından bu tabloya dönük ilk önemli müdahale anlamına geliyordu. Partimiz özellikle II. Kongre'den günümüze uzanan dönem içinde devrimci örgütün inşası adına ciddi tartışmalar gerçekleştirdi, somut planlamalar yaptı, kimi adımlar attı. Parti Okulları vb. özgün deneyimler üzerinden bu sorunu bizzat parti örgütünün temel güçleri ile tartışma zeminleri oluşturdu. Denebilir ki, geride kalan on yıllık dönem içerisinde devrimci örgüt sorunu kapsamında söylenebilecek ne varsa söylendi.

(...)

Devrimci örgütsel temeli güçlendirme ve çalışma tarzımızı düzeltme planındaki zorlanmalarımız hakkında kısaca şunları söyleyebiliriz:

* Siyasal çalışma kapasitemizin ve etkimizin zayıflayacağı kaygısı. Açık çalışma ile elde edilen imkanların zayıflayacağı düşüncesi.

* Bu düşünceye de bağlı olarak, örgüt alanında gelişim sürecimizin o anki ihtiyaçlarına uygun taktik manevralara cesurca yönelememek.

* Yılların yerleştirdiği köklü alışkanlıklar ve çalışma tarzından kopamamak.

* Kadro ve güçlerimizin siyasal çalışmaya dönük tek yanlı yaklaşımları. Kavrayış planında ortaya çıkan zayıflıklar.

* Açık siyasal çalışmanın belirlediği yaşam tarzı.

* Temel kadrolarımızın ve güçlerimizin ideolojik-sınıfsal kökeni, sosyal kimliği. (Örgüt yaşamında söylem ile eylem arasındaki tutarsızlığın ideolojik-sınıfsal kökeni)

* Nesnel koşullar.

Elbette tüm bu sorun alanları partimizin kendine has gelişim sürecinin dolaysız sonucudur ve yapılacak tartışmalar gelişim sürecimizin bugünkü aşaması üzerinden bir anlam kazanacaktır. Mevcut örgüt ve kadro gerçeğimiz atlanarak yapılacak bir tartışma, siyasal çalışmanın düzenlenmesinde ve örgütsel planlamalarda hata yapmaya yol açacağı gibi, istenen sonuçların elde edilmesini de zora sokacaktır. Geride kalan yıllara bu açıdan bakmak önemli bir yerde durmaktadır.

Siyasal çalışmamızın zeminleri üzerinden ortaya çıkan bu sorun alanları üzerinden ilk etapta şu adımlar atılabilir:

* (...)

* (...)

* İçinden geçmekte olduğumuz dönemde açık çalışma imkanları giderek daralıyor. Erdoğan yönetimi bu alanda kullanılan araç ve yöntemlere sınır getirmek için baskı politikalarını tırmandırıyor. Elbette büyük bedeller ödenerek kazanılan bu mevzileri kolayından terk etmek doğru olmayacaktır. Tersine, bu mevzileri korumaya çalışmak, güçlendirmek gibi bir sorumlulukla yüz yüzeyiz. Fakat, tarihsel deneyimler üzerinden biliyoruz ki, bu kadarını dahi başarmanın yolu illegal-ihtilalci mücadeleyi güçlendirmekten, fiili-meşru direnişi büyütmekten geçiyor.

Parti olarak içinden geçilen sürecin zorluklarını ihtilalci çalışmayı güçlendirme bakışı ile değerlendirmek, açık çalışmada kazanılan mevcut mevzileri de bu bakış üzerinden tutabilmek zorundayız.

* Gündelik siyasal faaliyeti illegal araç ve yöntemler üzerinden de hayata geçirmek. Sadece örgütsel zeminlerimizi ve kimi kadroları değil, siyasal faaliyetin yürütülüşünü de belli sınırlar içinde devletin denetim alanlarının dışına taşımak.

b) İhtilalci kimlik ve militan mücadele alanında yaşanan zayıflıklar

Partimizin mevcut siyasal-sosyal pratiği, devrimci örgütün temel esaslarından biri olan ihtilalci kimlik ve militan pratik alanında da zaafiyetler yaratıyor.

Zira, ihtilalci kimliği sistemli bir şekilde güçlendirecek, kadro ve örgüt birikimimiz içerisinde şekillenen militan potansiyelini açığa çıkarıp geliştirecek nitelik ve kapsamda bir gündelik siyasal çalışma pratiğinden uzağız. Bu

durum, devrimci örgüt zeminlerinizin zayıflığı ile birleştiği oranda, ihtilalci kimlik ve militan mücadele pratiği üzerinden yaşanan zayıflıklar kendini gösteriyor.

Militanlık, açık çalışma zeminlerinde tek yanlı olarak gelişen kadro ve güçlerimiz tarafından, düşmanla karşı karşıya gelinen sınırlı zeminler üzerinden alınan tutuma indirgenebiliyor. Siyasal pratik ve militan eylem çizgisi kesintisiz bir davranış çizgisi üzerinden kavranamayabiliyor. Elbette bunun gerisinde bir kez daha mevcut siyasal pratiğimizin muhtevası yer alıyor. İllegal temeli güçlü devrimci bir örgütsel zemin asgari anlamda oturtulmadan, her adımında ihtilalci ruh ve militan mücadele pratiğini güçlendirecek bir çalışma tarzı hayata geçirilmeden bu sorunun aşılması mümkün olmayacaktır.

Bir üst maddede altını çizdiğimiz ve devrimci örgütün inşası planında atılması gereken adımlar, saflarımızda militan kimliğin güçlenmesi ve ihtilalci çalışmanın oturtulması açısından da büyük önem taşıyor.

c) Teknik donanım

(...)

d) Askeri donanım ve devrimci şiddet

Politikanın şiddet aygıtları ile sürdürüldüğü, sistemin kendi çelişkilerini dahi zor yolu ile çözmeye çalıştığı bir dönemde, askeri donanımdan yoksun olmak bir nevi varlık-yokluk sorunudur. Bu gerçekliği tüm çıplaklığı ile görmek için bölgesel planda Ortadoğu'ya, bu topraklarda ise Suruç katliamından günümüze uzanan sürece bakmak yeterli olacaktır. Ortadoğu'da bizzat emperyalistler tarafından eğitilen-donatılan cihatçı çeteler önüne ne gelirse yıkıma uğratıyor. Yine bizzat emperyalist ordular halklara büyük acılar yaşatmakta, bölgemizde oluk oluk kan akıtmaktadır.

Bu topraklarda ise Suruç'tan günümüze Erdoğan yönetimi zorbalığı tırmandırıyor, şiddet aygıtlarını ölçüsüz bir şekilde kullanıyor. Kitle katliamlarından sokak infazlarına, polis-yargı teröründen yasaklamalara kadar, baskı ve şiddet aygıtları Erdoğan yönetiminin elinde toplumu yönetmenin aygıtları olarak kullanılıyor. Dahası, iktidar ve rant kavgasına tutuşanlar bile birbirlerine karşı hızla silah kuşanıyor. 15 Temmuz bu olgunun en çarpıcı örneği oldu.

Tam da bu nedenlerle:

"İçinde bulunduğumuz dönem, ihtilalci örgütlenmenin özel bir boyutunu ayrıca önemli hale getirmektedir. Bu, militan-savaşçı örgüt ve haliyle kadro sorunudur. Nereden bakılırsa bakılsın, günümüz dünyası ve Türkiye'si, genelleşen bir şiddet sahnesine dönüşmüş durumdadır. Dönemi karakterize eden, tepeden tırnağa savaş ve saldırganlık, baskı ve şiddettir. Teknik ilerlemenin ve teknolojik alandaki sıçramalı gelişmelerin burjuvazi tarafından ilk kullanım alanı, dahası çoğu durumda bizzat kaynağı, silah sanayii, güvenlik ve polis devletinin tahkimatıdır.

"İlkin vahşet boyutuna varan şiddet olgusunun ve ikinci olarak burjuva devlet aygıtının tahkim edilmesinin aşırı düzeye vardığı bir dönemde, militan-savaşçı kimliğini geliştirip pekiştirmeyen bir örgütün, devrim mücadelesine önderlik edebilmek bir yana, devrimci niteliğini koruyarak ayakta kalması bile olanaksızdır."
(TKİP V. Kongresi / *Devrimci Örgüt Sorunu*)

Parti örgütlerimiz bu açıdan da zayıf bir konumdadır. Bu gerçeği görerek, içinden geçmekte olduğumuz süreçte savaşmasını ve direnmesini bilmeyenlere yaşam hakkı tanınmadığını bilerek hızla bu sorunun üzerine gidebilmeliyiz.

B) Önderlik ve kadro sorunları

a) Önderlik sorunları

Devrimci bir partide siyasal ve örgütsel çalışmanın ihtiyaçlarına yanıt verecek bir önderlik kurumunun önemi açıktır. Bu önderlik kurumu dar anlamıyla MK değildir elbette. MK ve onu çevreleyen ileri kadroların toplamı partinin omurgası ve önderlik kurumu olarak ele alınmalıdır.

Başta MK olmak üzere; önderlik kurumları şahsında yaşanan yetersizlikler çeşitli başlıklar altında tartışılabilir. Biz burada üç temel öğeyi vurgulamakla yetineceğiz:

- İdeolojik önderlik
- Politik önderlik
- Örgütsel önderlik

Altını çizdiğimiz bu üç alan üzerinden yaşanan yetersizlikler, mevcut kadro birikimi ve potansiyelimizin gerçekliğini de yansıtmaktadır aynı zamanda. Zira, halihazırda MK ve onun hemen etrafındaki parti örgütlerinde konumlanan kadrolarımız partimizin bu alanda yarattığı en

ileri birikimi temsil ediyor. Bu düzlem üzerinden bakıldığında, söz konusu kadrolarımızın partinin ihtiyaç duyduğu önderlik düzeyini ortaya koymakta zorlandığı rahatlıkla görülebiliyor.

Önderlik kadrolarının zorlanma alanının başında partiye ve toplamda sınıflar mücadelesi alanına dönük ideolojik önderlik misyonu yer alıyor. Bu alanda deyim yerindeyse partinin bugüne kadar ortaya koyduğu birikimle yol yürümeye devam ediyoruz. Bu olgu, ileri kadro birikimimizin teorik-ideolojik zayıflığın dolaysız olarak gözler önüne seriyor.

İkinci önemli yetersizlik alanı, tam da ideolojik-teorik zayıflığa da bağlı olarak, politik-taktik önderlik planında yaşanıyor. Dünyada ve Türkiye'de yaşanan siyasal-toplumsal gelişmelere açıklıklar getirmek, bu açıklıklar üzerinden politikalar üretmek, gündelik parti çalışmasına bu zemin üzerinden yön vermek vb. başlıklar üzerinden sıralayacağımız politik önderlik sorumluluklarını bugün hakkıyla yerine getirebildiğimizi söyleyemeyiz. Yayınlarımızın tablosu bu konuda fazla söze yer bırakmıyor.

Son olarak örgütsel önderlik sorunu kalıyor. Bu bahiste; parti çalışmasının pratik-örgütsel alanlarının amaca uygun bir şekilde düzenlenmesi, kadro politikalarının saptanması ve uygulanması, partinin eğitimi vb. geniş bir alan önümüzde duruyor. Görünürde önderlik kadrolarımızın en çok bu alanın işleri ile meşgul olduğu söylenebilir ama buna rağmen partiye örgütsel önderlik planında da ciddi yetersizliklerimizin olduğu açık. Özellikle güçlerle çok yönlü olarak ilgilenmek, kadrolaşmak, amaca uygun örgütsel düzenlemeleri zamanında ve cesurca gündeme getirmek vb. alanlarda.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız tablo üzerinden önderlik sorunu kapsamına yapılması gerekenleri şu başlıklarda toparlayabiliriz:

* Tüm ileri kadroların teorik-ideolojik eğitimini hedefli ve sistemli hale getirmek.

* Önderlik kadrolarının gelişim süreçlerini ve önderlik misyonlarını zayıflatan her türlü tali işi bir kenara bırakmak. Siyasal çalışmayı ve örgütsel düzenlemeyi buna göre yapmak.

* Siyasal çalışmamızın mahiyetinden kaynaklanan gereksiz yüklere son vermek.

* MK'nın iç iletişimini ve ilişkilenişini disipline etmek, güçlendirmek. MK içi işleyişini daha dinamik bir hale getirmek.

b) Kadro sorunları

Bugün partinin omurgasını oluşturan kadroların önemli bir bölümü '98 sonrası "kırılma dönemi" içerisinde kazanılan güçlerden oluşuyor. Dolayısıyla, siyasal çalışmanın merkezinde duran ve gündelik kitle çalışmasını örgütleyen bu kadrolar söz konusu sürecin yarattığı eğilim ve alışkanlıkların, tutum ve tarzın taşıyıcıları, temsilcileri durumundalar. Herşeyden önce kadro **niteliğimizin** bu yönü üzerinden partimiz ve tartışmanın muhatabı olan güçlerimiz açık bir fikre sahip olmalıdır.

2000'li yıllarda kazanılan bu güçler açık siyasal çalışma zeminlerinde yetiştiler, bu alanın araç ve yöntemleri konusunda yetkinleştiler. Fakat devrimci örgüt ve illegal-ihtilalci çalışma söz konusu olduğunda ciddi deneyimlerden yoksun kaldılar. Tüm bunlara, özellikle ölüm orucu sonrası devrimci harekette yaşanan yeni kırılmaları, reformist soldan gelen tasfiyeci cereyanı ve Kürt hareketinin çok yönlü ağırlığını da eklemek gerekiyor.

Burada vurgulamaya çalıştığımız sorun alanlarının (içinden geçilen dönemin solda yarattığı kirin, pasın) partimizde ve dolayısıyla kadrolarımız üzerinde yarattığı etkiyi-tahribatı asla küçümsememek gerekir. Bu gerçekliği erken bir zamanda gören partimiz III. Kongre'de "partinin devrimcileştirilmesi" çağırısını yükseltmiş, bu kapsamda partinin önüne somut görev ve yönelimler koymuştur. Her şeyden önce de kadroların devrimcileştirilmesi alanında...

Fakat, aradan geçen zaman dilimi içinde kadrolarımızda, dolayısıyla partimizde III. Kongre'nin çağırısına uygun bir gelişim süreci yaşandığını söylemek çok da mümkün değil. Dahası bu alanda geçmişin bazı kazanımları ya da üstünlükleri bugün belli yönleriyle zayıflamış durumda. Hem de koşulların daha da ağırlaştığı, devrimci örgüt ve kadro sorununun daha bir yakıcılaştığı günümüz koşullarında...

Kadro niteliğimizde yaşanan bir diğer zaafiyet ise ideolojik donanım planındadır. Temel kadro ve güçlerimiz ile partimizin mevcut ideolojik-programatik birikimi arasında ciddi bir açı bulunmaktadır. Maalesef geride kalan yıllar içerisinde yapılan müdahaleler de söz konusu açıyı kapatmaya yetmemiştir.

Partimizin örgüt ve kadro sorunları

konusunda devrimci bir bakış açısına sahip olmasına rağmen hala daha da bu alanda ciddi sorunlar yaşıyor olmamız yanıtlanması gereken ilk sorudur. Bu açıdan şu noktaların altını çizebiliriz:

- Verili kadrolarımızın yetiştiği koşullar...
- Çalışma tarzımız (siyasal çalışmamızın muhtevası).
- Kadro potansiyelimizin sosyal-sınıfsal kimliği (küçük-burjuva köken).
- İdeolojik-teorik donanım alanında yaşanan zayıflıklar...
- Parti yaşamında ortaya çıkan aksama ve zaaflar (tüzüğe dayalı devrimci iç yaşam alanındaki sorunlar).
- Sınıf hareketinin verili tablosu ve sol harekette yaşanan yeni kırılmalar.

Tüm bu başlıklar, kadrolaşma ve mevcut kadroların güçlendirilmesi planında çok daha **bilinçli ve iradi** bir süreç işletmenin yakıcılığını gözler önüne seriyor. Zira, bugünkü zor koşullarda kadroları kendi haline bırakmak partinin geleceğini tehlikeye atmak anlamına geliyor.

O halde iradi planda güçlenmek ve kadroların her koşulda ayakta kalmasını sağlamak için ne yapmak gerekir?

1) İlk elden ideolojik donanım ve devrimci örgütlü kimlik güçlendirilmeli. Zira, günümüz dünyasında sağlam ve tutarlı bir ideolojik kimlik inşa etmeden, buna dayalı bir kimlik, yaşam ve çalışma zeminleri oluşturulmadan, yere güçlü basmak mümkün değil. Elbette burada ideolojik donanım kendi içerisinde entelektüel birikim olarak tanımlanmıyor. İdeolojik donanım; devrimi hedefleyen, dünyayı değiştirmek için yola çıkan her bir komünistin marksist dünya görüşüyle donanması bağlamında ele alınıyor. Özellikle bir eylem kılavuzu olarak...

2) Bu tartışma dolaysız olarak bizi kadroların eğitimi alanına götürüyor. 100. Yıl kapsamında gündeme gelen çalışmalar bir kenara bırakılırsa, son yıllarda eğitim alanında da anlamlı süreçler örgütleyebildiğimizi söylemek zor.

Büyük bir ısrarla kadroların eğitimini planlı, hedefli ve sistemli hale getirmeliyiz. Bu konuyu asla kendiliğinden bir sürece terk etmemeliyiz. Bu konuda sorumluluğun büyüğünün, hatta tamamının partimizde olduğunu bilerek hareket etmeliyiz.

3) Kadrolarımızın gelişim süreçlerini her adımda takip edebilmeli, sorunları, ihtiyaçları ve eğilimleri hakkında bir fikre sahip olabilmeliyiz. Bu ise her şeyden önce yakın bir önderlik konumunu gerektiriyor.

4) Kadro potansiyelimizin ağırlıklı olarak küçük-burjuva sosyal kökene sahip olduğu açık. Bu konumda olan kadrolarımız, kendi yaşam tarzları ve sosyal zeminleri üzerinden köklü bir hesaplaşma yaşamadıkları durumda, parti yaşamında temel zaafların taşıyıcısı ve temsilcisi haline gelebiliyorlar. Keza parti yaşamına bu türden sorunları taşıyanlar da bu kadrolar oluyor çoğu zaman. O halde, küçük-burjuva sosyal kökene sahip kadrolar kendi gerçeklikleri üzerinden sistemli (fakat kazanıcı) bir şekilde uyarılmalı, eğitilmeli ve devrim davasına kendilerini adamaları için destek olunmalıdır.

***

Mevcut kadro birikimimiz üzerinden siyasal çalışmanın çok yönlü ihtiyaçlarına yanıt vermekte zorlandığımız açık. Söz konusu zorlanmanın bir diğer alanını ise nicel planda yaşanan darlık oluşturuyor. Parti olarak kadro potansiyelimiz çok sınırlı.

Tam da bu nedenle tüm temel çalışma alanlarında en dar güçlerle faaliyet örgütlemeye çalışıyoruz. Bu olgu hem güçlerimizin gelişim sürecini doğrudan etkiliyor, hem de koşuşturmacaya dayalı tek yanlı bir çalışma tarzını kronikleştiriyor. Kadro ve güçlerimizin eğitim vb. temel ihtiyaçlarını büyük oranda zaafa uğratıyor.

Partimiz için sınırlı güçlerle siyasal çalışmanın çok yönlü ihtiyacını karşılama çabası kendi içerisinde sürdürülebilir bir durum değil.

Bu nedenle partimiz yeni dönem üzerinden örgütsel planlamalar yaparken şu noktalara hassasiyet göstermelidir:

- Güçlerin verimli, uyumlu ve amaca uygun bir şekilde çalışacağı zeminler yaratmak.
- Temel güç ve kadroları ek yüklerden arındırmak,
- Siyasal çalışmayı düzenlerken kadro niteliğini yükseltmeyi esas almak.

Sağlıklı bir şekilde nicel gelişmenin önünün açılması da ancak bu yolla mümkün olacaktır.

TKİP VI. Kongresi Örgüt ve Kadro Sorunları Komisyonu
Aralık 2018

TKİP VI. Kongresi Belgeleri...

Sınıf hareketinin son yirmi yılı üzerine

1990'lı yılların sonu, dünya ölçeğinde kapitalizmin yapısal krizinin devam ettiği bir sürece tekabül ediyor. Bunu kapitalizmin esneme imkanlarının olmadığı bir dönem olarak da tanımlayabiliriz. Bu aynı zamanda Türkiye'nin kapitalist ekonomisini de doğrudan etkileyen ve şekillendiren bir süreçtir.

Emperyalizme bağımlı ekonomik yapıda, emperyalizmin dayatmaları ile hayata geçirilen neoliberal politikalar, işçi ve emekçilerin yaşamında ciddi bir yıkım yaratmıştı. 1999 Ağustos'unda depremin yıkımı ile birlikte gündeme getirilen mezarda emeklilik yasasının ardından, Türkiye'nin derinden etkilendiği 2001-2002 ekonomik krizi, neo-liberal politikaların yeni bir düzeyde daha saldırgan bir biçimde uygulanmasına yol açmıştır.

Krizle birlikte Dünya Bankası memuru Kemal Derviş'in Türkiye'ye getirilmesi, katı bir şekilde bu politikaların uygulanmasının ifadesi olmuştur. Ardından 2002 yılında AKP'li dönem, sermaye için "istikrarlı" bir sürecin başlamasına işaret etmektedir.

Aynı zamanda 12 Eylül'ün ürünü olarak emekçi kitleler üzerindeki dinci-milliyetçi kuşatma, AKP'li dönemde, ekonomik yoksunluğun derinleşmesiyle birlikte sonuçlarını belirgin olarak göstermeye başlamıştır.

2002 yılında emperyalist güç odaklarının dolaysız desteğiyle sahneye çıkarılan AKP, "ılımlı İslam" projesiyle işçi ve emekçilerin sersemletilmesinde özel bir rol oynamış, sermayenin politikalarının en kararlı uygulayıcısı haline gelmiştir.

Bu süreçte;

- Kamu kurumlarının özelleştirmesine hız verilerek, sermaye sınıfı hesabına büyük bir yağma gerçekleştirilmiştir. Kamu kurumlarındaki sendikal örgütlülükler özelleştirilen işletmeler ile birlikte tasfiye edilmiştir.

- Geçmişte kamunun denetiminde olan stratejik işletmeler, bugün tümüyle özel sermaye gruplarının elindedir. Bu süreçte özel şirketler bünyesinde yabancı ortaklığı da belirgin biçimde artmıştır.

- Genel planda işçi ücretlerinde düşüş yaşanmıştır. Servet ve sefalet arasındaki uçurum gün geçtikçe derinleşmiştir.

-İş gücü piyasalarında esnekleşme (güvencesizlik, taşeron çalışma vb.) yaygınlaşmıştır.

- Bu uygulamalar yasalarla da güvence altına alınmıştır. (İş yasasındaki değişiklikler, sendikalar yasası, kiralık işçilik yasası, istihdam paketleri vb.)

- Kadın işçilerin sayısında artış yaşanmıştır. (Esnek ve güvencesiz işlere yönlendirme ve istihdam paketlerinin sağladığı teşviklerden faydalanmanın sonucu olarak)

- Sınıf kitleleri, AKP ve birlikte çalıştığı cemaatlerin etkisiyle, gerici ve milliyetçi kuşatmanın altına daha fazla girmiştir.

- Tüm bu dönem boyunca Kürt sorunu, iktidar tarafından toplumu kutuplaştırmanın, düşmanlığı körüklemenin ve milliyetçilik ile denetim altına tutmanın etkili bir gündemi olarak ele alınmıştır.

Gelinen aşamada başkanlık sistemi adı altında tek adam rejimi, bu tablonun daha da ağırlaşması anlama gelmektedir. Temel değerlendirmelerimizde de vurgulandığı gibi, "sermayenin demir yumruğu" işleviyle tek adam rejimi, işçi ve emekçiler için tam anlamıyla yıkım anlamına gelecektir. Daha ilk adımda bu çerçevede uygulamalar kendini göstermeye başlamıştır.

İşçi sınıfının tablosu

- Gelinen aşamada Türkiye'de safları hayli kalabalıklaşmış modern bir işçi sınıfı bulunmaktadır. Son yirmi yılda işçi sınıfı nicel planda belirgin bir büyüme yaşamıştır. Türkiye'de toplam istihdamı oluşturan 29 milyon çalışanın 19 milyonu ücretli işçi ve emekçidir. İstihdamın üç temel alanı olan sanayi, hizmet ve tarım içinde, yoğunluk açısından sıralama, hizmet, sanayi ve tarım olarak şekillenmektedir.

- İşçi sınıfı nicel olarak artmakla birlikte esnek çalışma ve güvencesizliğin sonucu belirgin bir parçalanma yaşanmıştır. Taşeronlaşma, kadrolu-kadrosuz, yan sanayi, kiralık işçilik vb. politika ve uygulamalar, bu açıdan tabloyu göstermektedir. Bu tablo, sınıfın örgütlenmesi ve mücadelesini olumsuz etkilemektedir. İşyerlerinde sirkülasyona yol açmakta, örgütlülüğü ve deneyim biriktirip aktarmayı olumsuz etkilemektedir. Yanı sıra bu parçalanma, genel saldırı gündemleri de dahil olmak üzere ortak taleplerle hareket etmeyi zorlaştırmaktadır.

- Sanayide vasıflı işgücü belirgin bir yer tutmaya başlamıştır. Meslek Yüksek Okulları ve Meslek Liseleri, sanayiye vasıflı işgücü yetiştiren temel kurumlar olarak her zamankinden daha çok önem kazanmışlardır.

- Siyasal olarak baktığımızda, sınıf kitlelerinin önemli bir kesimi, dinci gerici ideolojilerin etkisi altındadır. İşçi sınıfı bilinç düzeyi açısından oldukça geri bir durumdadır. AKP iktidarı döneminde izlenen bilinçli politikaların sonucu olarak işçi sınıf dikey bir bölünme yaşamaktadır. İşyerinde kapitalist patronuna karşı çıkabilen işçi, öte yandan AKP iktidarının, hatta uyguladığı politikaların savunuculuğunu yapabilmektedir. Geçmişte de "devlet baba" imajı güçlüyken, bugünkü dikey yarılma, geniş kesimlerin AKP'nin elindeki devletle daha güçlü bağlar kurması sonucunu doğurmuştur.

- Halihazırda işçi sınıfı, son yıllarda gerçekleşen eylemli süreçlere rağmen (metal fırtına vb.), mücadele, bilinç ve örgütlülük düzeyi bakımından belirgin biçimde zayıftır. Ayrı bir sınıf olma bilinci sözkonusu değildir. AKP iktidarının da çok özel çabalarıyla, ciddi bir ideolojik kuşatma altında bulunmaktadır. Sadece fiziki değil ahlaki ve moral olarak da bir bozulma ve çürüme süreci içindedir.

Sınıf hareketinin durumu

Burada sınıf hareketinin son 20 yılını ele almakla birlikte, '89 bahar eylemlerinden sonra yaşanan kırılma ve sonrasının bir bütünlük taşıdığını belirtmek gerekiyor.

Bağımsız bir işçi hareketinden bahsedemediğimiz süreçte, sınıf hareketindeki tıkanma, somutta sendikal hareketin tıkanması ve gelinen aşamada iflası olarak kendini gösteriyor.

1990'larda özellikle kamuda örgütlü sendikaların sınıfa dönük kapsamlı saldırıları karşısında, üst kademe sendika bürokrasisinin oluşturduğu merkezi platformlar ve "hava boşaltma" amaçlı gerçekleştirilen merkezi eylemler birleşik bir karakter taşıyordu. Özelleştirme saldırısı başta olmak üzere sermayenin kapsamlı saldırılarına karşı koymayan sendikal hareket, böylece kendi çöküşünü de hızlandırdı. Her konfederasyon ve sendikanın kendi gündemiyle hareket ettiği parçalı bir yapıya evrildi.

Bürokratik kasta rağmen, bu dönemde kimi ilerici güçlerin de içinde yeraldığı alt kademe sendika bürokratlarının sınıf hareketindeki "tıkanmayı" aşmak, bürokratik çarkı kırmak hedefli çıkışları yaşandı. Kimi eylemli süreçlere aktif katılım ve yerellerde örgütlenme girişimlerinin (SSGSS yasası gibi) yanısıra, özellikle Türk-İş içinde muhalefetin örgütlenmesi süreci kırılmaya uğradı ve bu girişim sonuçsuz kaldı. Zira on yıllardır aynı bürokratik çarkın bir parçası olan ve tabandan kopuk bulunan alt kademe sendikal bürokrasinin, mevcut yapıyı değil kırması bir parça aşması bile mümkün değildi.

İlerleyen süreçte sendikal hareketteki tıkanmayı derinleştiren en temel faktör ise, her bir sendikal yapının artık siyasal partilerin arka bahçesi rolünü oynamalara başlamalarıdır. Bu burjuva siyasetinin sendikal harekete farklı kanatlarından doğrudan müdahalesi anlamına gelmektedir. Üst kademe sendikal bürokrasisi,

düzenle yaşadığı bütünleşme, sınıfın sorunlarından tümüyle uzaklaşması, sendikal harekette de daha parçalı bir yapı ortaya çıkardı.

Sendikal bürokrasisinin sınıf içindeki mücadele dinamiklerini kötürümleştiren tablosuna rağmen, özelleştirme saldırısına direnerek sendikal bürokrasiye rağmen merkezi direniş örgütleyen Tekel işçileri, yüzbinlerce kişinin katılımı ile gerçekleşen Taksim 1 Mayıs'ları ve sendikal bürokrasinin uğursuz rolüne rağmen örgütlenme eğilimi sonucu gerçekleşen lokal direnişler, bu süreçteki mücadele dinamiklerine işaret ediyordu.

Sınıf hareketinin bu dönemki tablosu

* Sınıf hareketi 1990'ların sonundan itibaren parçalı bir seyir izlemektedir. Öncesinde temel bir rol oynayan kamu işletmelerinin özelleştirilmesi bunda bir etkendir. Özel sektörde örgütlenen sendika ve konfederasyonların yapısı ise bir diğer etmendir.

* 2000'lerin başından itibaren özel sektörde pek çok lokal eylem ve parçalı tepkiler gelişmiştir. Ancak bu eylemlerde fabrikalar arası, sektörler arası dayanışma ya da koordinasyondan söz etmek olanaklı değildir.

* Bu süreçte iktidarın sınıfa dönük kapsamlı saldırılarından bir olan SSGSS'ye yönelik gerçekleşen eylemli süreçler, birleşikliği, yaygınlığı ve kitleselliği ile dikkat çekmesine rağmen, mevcut sendikal hareketin durumu, sınıfın taban örgütlenmesinden yoksunluğu nedeniyle, sınıf hareketinde birleşik mücadelenin önünü açacak bir rol oynayamamıştır.

* Gerçekleşen lokal eylemlerin temel karakterinin ekonomik eksenli, çoğunlukla da sendikalaşma ve sonuçlarına yönelik olduğunu söylemek mümkün. Özellikle de 2008-2009 sürecinde kriz ve etkilerine karşı bir dizi lokal ve tek kişilik eylemler sözkonusudur. Ancak bu eylemlerle de parçalı tablo aşılamamış, eylemler sözkonusu fabrikanın kendi gündemleri ve sınırlarında kalmıştır.

* Bir bütün olarak geride kalan süreçte siyasal talepler öne çıkmamıştır.

* Farklı sektör ve işyerleri açısından da kopukluk kadar, diğer toplumsal kesimlerin tepkilerine yabancılık da varlığını sürdürmüştür. Özge Can Aslan'ın öldürülmesinin ardından toplumun geniş kesimlerinin ortaya koyduğu tepkilere karşın, sınıf hareketi içinde ancak bazı sendikalı işyerlerinde sınırlı bir yankı bulabilmiştir.

* Geçmişte emekçi mücadelesinin temel bileşenlerinden olan kamu hareketi, gelinen aşamada kamudaki tasfiye süreçlerinin etkisiyle artık varlık-yokluk sorunu yaşamaktadır.

* Herşeye rağmen, geçmiş kamu işletmelerinden farklı olarak, özel sektörde gerçekleşen süreçler, çıplak sınıf çatışmasının daha belirgin ve görünür hale gelmesini sağlamıştır.

* Geride kalan süreçte önem taşıyan ve kendine özgü yönleriyle sarsıcı olabilen başlıca direnişler Tekel Direnişi, Greif Direnişi ve Metal Fırtına olmuştur.

Tekel direnişi, özelleştirme karşıtı mücadelenin birleşik bir zemine taşınması, fiili meşru mücadele hattının örgütlenmesi, geniş toplumsal kesimler tarafından işçi sınıfı merkezli bir eylemin sahiplenilmesi, sınıfın özel tarihsel misyonunun hatırlatılması, sendikal bürokrasiye rağmen çıkılan eylemli süreçte bürokratik engellerde sınırlı da olsa bazı gedikler açılması açısında önem taşımaktadır.

Sınıf devrimcilerinin önderlik ettiği Greif Direnişi ise, örgütlenme süreci, ileri talepleri, fiili meşru mücadele hattı, fabrika merkezli taban örgütlenmesi, taban inisiyatifi ve demokrasisi, tüm bunlar sayesinde sendikal bürokrasinin tümden aşılması vb. bakımlardan, işçi sınıfı hareketinin yeni döneminde tümüyle farklı bir örnek oluşturdu ve "sınıf hareketinin devrimci geleceği" olarak tanımlanmaya hak kazandı.

Metal Fırtına ise stratejik fabrikalarda on yılların en kitlesel, militan ve birleşik eylemi olma özelliğine sahipti. Onbinlerce işçisinin tümüyle sermayenin hizmetinde hareket eden mafyalaşmış bir sendika kastına karşı öfkeli bir baş kaldırışıydı. Fiili-meşru mücadele çizgisine dayalı olarak dalga dalga yayılan büyük metal hareketi günlerce toplumun gündemine oturmayı başardı.

Partimizin adı ve emeği ile sıkı sıkıya

ilişkili son iki direniş, taban inisiyatifine dayalı ve sendika bürokrasisinden bağımsız eylem çizgisinin geliştirilmesi açısından çok önemli deneyimler bıraktılar. Metal işçilerinin büyük hareketliği bize, temel stratejik işletmelerin çok özel önemini, bir hareketlilik anındaki sürükleyici gücünü bütün açıklığı ile bir kez daha göstermiş oldu.

* Sendikal hareketin durumu ayrı bir değerlendirme olarak ortaya konulmuş durumdadır. Burada çok kısa olarak şu söylenebilir: Bir bütün olarak sendikal hareket ağır bir kriz yaşamaktadır. Ve bu, işçilerde bitmeyen sendikal örgütlenme arayışlarına rağmen böyledir. Sendika bürokrasisi bu arayışları yaşanan krizi hiç değilse hafifletebilmenin bir olanağı olarak ele alacağına, bu alanda da teslimiyetçi ya da düpedüz hain bir rol oynamaktadır. Bu ise sendikal krizi ağırlaştırmaktadır.

***

Güncel sınıf hareketi parçalı, dağınık ve örgütsüz bir yapıya sahiptir. Bu tablonun aşılamaması, mevcut tıkanıklığın derinleşmesine neden olmaktadır. Sermaye düzeninin ideolojik hegemonyası, onun organik bir uzantısı olarak sendikal bürokrasinin çok yönlü kuşatması ve denetimi, halen sınıf hareketi bünyesinde belirgin bir ağırlık taşımaktadır. Ortaya çıkan örgütlenme ve mücadele arayışları ise daha çok kendiliğinden, lokal düzeyde ve ekonomik-sendikal hareket sınırlarında kendini ortaya koymaktadır. Bu sınırlı hareketlilik ve çıkışlar, pek çok durumda çok yönlü kuşatmanın doğrudan bir sonucu olarak kısa zamanda boğulmaktadır.

Bu tablonun oluşmasında '80 darbesinden beri sistematik olarak yürütülen ekonomik, sosyal ve siyasal saldırıların belirleyici bir payı bulunmaktadır. Neoliberal saldırıların çalışma ve yaşam koşullarında yarattığı yıkım, sermaye düzeninin sendikalar üzerinde kurduğu tam denetim, sınıf mücadelesinin birikimleri üzerinden ortaya çıkan öncü işçilerin sistematik olarak kıyımdan geçirilmesi vb., bugünkü tablonun oluşumunda temel belirleyenlerdir. Süreç içerisinde bunu aşmaya dönük kimi çıkışlar yaşanmış, fakat sürekliliği sağlanamadığı oranda toplam bir birikime dönüşememiş, gerileme engellenememiştir. '89 Bahar Eylemleri bu tabloya karşı anlamlı bir çıkış olarak yaşanmış, sınıf mücadelesinin yılları bulan deneyiminin ortaya çıkarttığı öncü işçi kuşağı, mücadeleyi ilerletmek kapasitesi ortaya koyamadığı için hareket kırılmıştır. Daha sonraki süreçlerde ise yeni güçlü çıkışların birikimi ve olanakları oluşmadığı/yaratılamadığı için durum esası yönünden değişmedi.

Partimiz tüm dikkatini ve çabasını sınıf hareketini kuşatan bu cenderenin parçalanmasına, birleşik devrimci bir sınıf hareketinin yaratılıp geliştirilmesi görevine yoğunlaştırmalıdır. Kuşkusuz birleşik bir sınıf hareketi yalnızca öznel müdahalelerin ürünü olamaz. Bunun için sınıf hareketinin bünyesinde derinden derine işleyen dinamiklerin seyri özel bir önem taşımaktadır. Fakat tam da devrimci sınıf çalışmasının misyonu, sınıf hareketi bünyesindeki bu dinamiklerin güçlenmesini sağlamak, gelişiminin önündeki engelleri ortadan kaldırmak, buna yönelik güçlü öncü ve yol açıcı müdahaleler ortaya koymaktır.

Bugün sınıf hareketi kendini olduğu kadarıyla parçalı mücadele arayışları ve mevzi direnişler biçiminde ortaya koymaktadır. Partimiz bu direnişlerin güçlenmesinde, çoğalmasında ve yaygınlaşmasında etkin bir rol oynayabilmelidir. Müdahalesinin ana ekseni birleşik bir sınıf hareketinin geliştirilmesi hedefine dayalı olmalıdır.

Hareketin birikim ve deneyim sorununu çözebilecek, mücadele anlayışındaki darlıkların aşılmasını kolaylaştıracak en önemli etkenlerden biri, Greif türü örneklerin çoğaltılmasıdır. Taban örgütlenmesi, taban demokrasisi, fiili-meşru mücadele anlayışı, taban inisiyatifine dayalı militan ve kararlı bir direniş çizgisi, Greif Direnişi'nin tüm bu temel üstünlükleri, bu türden örneklerin çoğaltılması yoluyla sınıf hareketi bünyesinde yaygınlaştırılabilir. Hareket ancak bunlarla mayalanarak zamanla değişime uğrayabilir ve ortaya gerçekten devrimci bir birleşik işçi hareketi çıkarabilir.

(...)

TKİP VI. Kongresi
Sınıf Çalışması Komisyonu
Aralık 2018

Parti, merkeziyetçilik, ademi merkeziyetçilik, önderlik

A. Murat

Leninist partinin temel özelliklerinden birisi merkeziyetçi olmasıdır. Demokratik merkeziyetçilik olarak adlandırılan ilkede bir savaş örgütü için esas olan merkeziyetçiliktir. Merkeziyetçilik içe dönük yönetsel bir tutum olmaktan çok, sınıf mücadelesinin kaçınılmaz gereği olan siyasal bir olgudur.

Merkeziyetçilik olmadan genel yaklaşımlardaki (ideolojik, politik, taktik) birliğin pratik bir birliğe dönüşmesi sağlanamaz. Pratik birliğin olmadığı yerde ise ideolojik birlik de uzun vadede korunamaz. Merkezileşmiş bir örgütsel yapıya ve buna dayalı bir örgütlenme anlayışına sahip olmayan bir parti, değil sınıf mücadelesine önderlik etmeyi, kendi varlığını bile bütünlüklü olarak sürdürmeyi başaramaz.

Leninist merkeziyetçilik anlayışı

Buna rağmen leninist merkeziyetçilik anlayışı ortaya konulduğu ilk andan itibaren çok şiddetli eleştirilere maruz kalmıştır. Aralarında Rosa Luxemburg, Troçki gibi önemli devrimcilerin de bulunduğu birçok kişi, Lenin'in ortaya koyduğu merkeziyetçilik anlayışını eleştirmiş, bu yaklaşımın sınıfın yerine partiyi, partinin yerine de merkezi önderliği geçiren bir sonuca yol açacağını iddia etmiştir. Ekim Devrimi ve Bolşevik parti deneyimi bu eleştirilerin yersizliğini bütünüyle ortaya koymuş, merkeziyetçilik de Bolşevik partinin diğer temel özellikleri gibi evrenselleştirilmiştir.

Ama merkeziyetçilik tartışması hiçbir zaman tam olarak bitmemiştir. Özellikle gericilik dönemlerinde konu tekrar tekrar tartışılmış, birçok tez ve teori ileri sürülmüştür. Bunlardan en revaçta olanlardan biri, leninist parti teorisindeki "katı merkeziyetçiliğin" Rusya'nın o günkü (1900 yılların başı) özgün şartlarından kaynaklı bir "çubuk bükme" olduğudur. Onlara göre, Lenin tarafından ortaya atılan merkeziyetçilik düşüncesi Rusya'daki sınıf mücadelesinin özgün şartlarının ürünüdür. Bu nedenle leninist partinin temel özelliklerinden biri olarak kabul edilemez. Zaten sonrasında Lenin'in kendisi de bu fikirlerden vazgeçmiştir vb.

Bunu öne sürenlerin önemli bir kısmının önce devrimci örgüt fikrinden, sonra da devrim mücadelesinden kopup gitmeleri tesadüfi değildir. Çünkü, *"Bir savaş örgütü olan partide merkeziyetçilik, partinin iktidar perspektifiyle doğrudan bağlantılı bir sorundur."* (***EKİM 1. Genel Konferansı / Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler***). Devlet çatısı altında merkezileşmiş burjuva sınıf iktidarına karşı işçi sınıfının merkezileşmesini sağlamak için mücadele eden partinin de merkezi olarak örgütlenmesi olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Bu nedenle bizler için tartışma, merkeziyetçiliğin gerekli olup olmadığı değil, merkeziyetçiliğin nasıl uygulanması gerektiği üzerine olabilir.

Lenin'in merkeziyetçilik tartışmalarında öne çıkardığı bazı temel vurguların o günkü Rusya gerçekliği ile doğrudan bir ilişkisinin bulunduğu elbette doğrudur. Güçlenen işçi hareketine rağmen dönemin Rus sosyal-demokrat hareketi ideolojik birlikten, merkezileşmiş bir örgütlemeden, kurumsallaşmış bir merkezi yönetimden yoksun, birbirinden büyük ölçüde kopuk mahalli örgütlemelere dayanmaktaydı.

Böyle olunca da merkezileşme tartışmasının öne çıkan yanı, "her türlü bilgi ve ilişkinin merkezileştirilmesi ve merkezi önderliğin yönetim ve denetimine sunulması" görevi üzerineydi. Ancak o günkü özgün koşullarda dahi merkeziyetçilik hiçbir zaman politik ve ideolojik içeriğinden soyutlanıp, "üstün altı yönetmesi" mekanikliği içinde ele alınmadı. Leninist önderlik anlayışı sadece güçlü bir ideolojik çizgiye değil aynı zamanda güçlü bir siyasal yönetim becerisine dayanıyordu. Merkez herşeyden önce ideolojik-politik önderlik mekanizmasıydı. Örgütün pratik yönetimi ise, sadece dar bir merkezi yapıya değil siyasal çalışmanın değişik alanlarında yer tutan güçlü mahalli örgütler ve kadroların aktif katılımına dayanıyordu. Bu kadro ve örgütlerin partinin düşünsel yaşamına katkısı da küçümsenemeyecek boyutta gerçekleşiyordu. Leninist parti sadece merkeziyetçi değil, onun zorunlu bir önkoşulu ve düzelticisi olarak ademi merkeziyetçiydi de.

"Devrimci merkeziyetçiliğin zorunlu bir ön koşulu vezorunlu bir düzelticisi olarak âdemi merkeziyetçilik"

Ademi merkeziyetçilik çoğu zaman haklı olarak, partiye karşı görev ve sorumluluğun alta doğru yayılması, partinin merkezi yönelim ve politikalarının bütün kadrolara mal edilmesi biçiminde ele alınır. Haklı olarak diyoruz, zira bu âdemi merkeziyetçiliğin en temel unsurudur.

EKİM III. Genel Konferansı, o günün önderlik ve kadro sorunlarını tartışırken, Lenin'in merkeziyetçilik-âdemi merkeziyetçilik ilişkisine yaklaşımını şöyle aktarır:

*"Bu, bizi bütün parti örgütün*ün, bütün parti faaliyetinin çok önemli bir ilkesine vardırıyor: Bir yandan, *hareketin ve proletaryanın devrimci mücadelesinin ideolojik ve pratik yönetimi açısından mümkün olan* ***en fazla merkeziyetçilik*** *gerekli iken, öte yandan parti merkezinin (ve dolayısıyla bir* bütün olarak partinin) *hareketten sürekli olarak haberdar edilmesi ve partiye karşı sorumluk açısından,* mümkün olan ***en fazla ademi merkeziyetçilik*** *gereklidir. Hareketin yönetimini merkezileştirmeliyiz. Aynı zamanda (...) partinin tek tek üyeleri, partinin tek tek çalışmalarına katılanlar ve partiye dahil olan ya da bağlı bulunan her çevre açısından,* ***partiye olan sorumluluğu*** mümkün olduğu kadar, ***ademi merkezileştirmeliyiz.*** *Bu ademi merkeziyetçilik devrimci merkeziyetçiliğin zorunlu bir ön koşulu ve* ***zorunlu bir düzelticisidir.*** *"* (Örgütlenme, Kaynak Yayınları, s.67-68, Aktaran ***EKİM 3. Genel Konferansı /Siyasal ve örgütsel değerlendirmeler***, s.156-157)

"Bilgi", "denetim" ve "yönetimin" merkezileştirilmesine dönük vurguların esas alınmasının o günün özgün şartlarıyla bağlantısını ortaya koymakla birlikte bunların evrensel önemine dikkat çeken Konferans, konunun Lenin tarafından "parti faaliyetinin son derece önemli bir ilkesi" olarak formüle edildiğinin altını çizer.

Tam da o günün önderlik ve kadro sorunları tartışılırken başvurulan bu düşüncenin bir diğer önemli yanı ise, devrimci örgütün merkezileştirilmesi ile sınıf hareketinin merkezileşmesi görevi arasında kurduğu bağdır. Kendisine yönelik tüm saldırıların aksine leninist merkeziyetçilik, sınıfın merkezileşme ihtiyacını yerine getirmek için sınıf mücadelesinin bütün bilgi ve deneyimini partide toplamaya çalışan bir anlayışın ürünü olmuştur.

Merkeziyetçilik sınıfa önderlik iddiasının gereği bir mücadele anlayışıdır

Merkeziyetçilik bir işleyişten çok sınıf hareketine önderlik ihtiyacına yanıt veren bir mücadele anlayışıdır. Esas olarak yetki ve sorumluluğun dar bir merkezi organda toplanmasına değil, tüm bilgi, birikim ve deneyimlerin merkezileştirilmesi yoluyla örgütün ve onun üzerinden de sınıf hareketinin tekrar tekrar eğitilip silahlandırılmasına dayanır. Bu başarıldığında, "merkez" geniş yetkilerle donatılmış dar bir örgütsel aygıt olmaktan çıkar, "gücünü ve otoritesini partinin toplam birikiminin temsilinden alan", kendisiyle birlikte bütün partiyi sınıf hareketine müdahale

üzerinden konumlandıran bir önderlik mekanizmasına dönüşür.

Bu süreç doğası gereği yetki ve sorumluluğun merkezden yerele doğru paylaştırılıp kurumsallaştırıldığı bir biçimde işlemek zorundadır. Örgütsel demokrasi de gerçek işlev ve anlamını böyle bir işleyiş içinde bulur.

Merkeziyetçiliği altın üst tarafından doğrudan yönetilmesi derekesine düşürmek, işin özünü gözden kaçırmaktır. Bu parti örgütünün tüm fonksiyonlarının dar bir mekanizmaya havale edilmesi manasına gelir ki, bu hem mümkün değildir, hem de canlı bir örgütsel iç yaşamı zaafa uğratacağı için kadro ve örgütlerin gelişimine zarar verir. Dayandığı birimlerin görev, yetki ve sorumluklarını kendi üstüne alan, yakın önderlik adına onların süregiden pratiği içinde sürüklenen bir merkezi önderlik anlayışı, yalnızca kendi asli görevlerini yerine getirmede yetersiz kalmaz, aynı zamanda niyetinden bağımsız olarak yerel inisiyatiflerin gelişip güçlenmesini de yavaşlatır. Oysa leninist merkeziyetçilikte amaç bunun tam tersidir. İdeolojik, politik ve pratik olarak bütünlüklü, bu bütünlüğün ürünü sıkı bir disipline sahip, kendi kendine her açıdan yeten inisiyatifli örgütlere dayanan canlı bir partidir.

Merkeziyetçilik ve önderlik

İnisiyatifli ama aynı zamanda disiplinli bir parti çalışması, tek tek örgütlerin "üstten gündelik olarak yönetilmesi" ile değil, "sistematik olarak eğitilerek yönlendirilmesiyle ve böylece kendine yeterli hale getirilmesiyle" başarılabilir. Bir önderliğin asli görevi tek tek örgütleri yönetmek değil, ideolojik-politik görevleri esas alarak bütün partiyi yönetmektir. Sıkı bir merkeziyetçilik ve altın üste tabiliği tam da bu işlev yerine getirilebilsin diye vardır. Sorun, yapılacak tüm işlerin bir merkezden planlanması, her bir sorun ve pratiğe tek tek söz yetiştirilmesi, emir ve talimatlarla işlerin bir şekilde yürütülmesi değil, partinin toplam birikiminin yarattığı "en ileri düzeye" örgütün ve kadroların yeniden yeniden kazanılmasıdır. Bu yeniden kazanma süreci aynı zamanda toplam birikimin yeniden üretilmesi sürecine de bütün örgütü katmak manasına gelir.

Komünistler başından itibaren bu konuda açıklığa sahip olmuşlardır.

"Yönetici organlar; karar ve uygulamalarında, alt örgütleri her somut adımda yeniden kazanmaya çalıştıkları, bu karar ve uygulamaların hayata geçmesinde onlara inisiyatif verebildikleri oranda, merkeziyetçiliğin bürokratik bir uygulamasını dışlamış ve demokratik merkeziyetçiliği hayata geçirmiş olurlar.

"Marksist-leninist bir örgüt, demokrasiyi, onu salt seçime indirgeyen biçimsel bakıştan ayrı olarak, örgüt içi katılım ve açıklığı her aşamada sağlamak, alt organlara inisiyatif tanımak, görev ve sorumluluklarda ademi-merkeziyetçiliği tam anlamıyla uygulamak olarak kavrar." (***EKİM I. Genel Konferansı / Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler***)

Politik önderliğe dayalı çalışma tarzı ve önderlik sorunlarına dair tartışmaların yeterince sindirilebilmesi, aynı zamanda merkeziyetçilik ve ademi merkeziyetçiliğin doğru kavranması ile bağlantılıdır.

Önderlik ve politik önderliğe dayalı çalışma tarzı

Önderlik devrimci mücadelenin en kilit kavramlarından biridir. Topluma işçi sınıfının önderliği, işçi sınıfı içinde partinin önderliği ve parti içinde merkezi önderlik (**EKİM III. Genel Konferansı**).

Merkeziyetçilik olmadan etkin bir önderlik tasavvur bile edilemez. Öte yandan doğru bir önderlik anlayışı yoksa, merkeziyetçilik sadece bürokrasi ve atalet doğurur. Devrimci mücadelede en önemli sorunların başında önderlik sorunu gelir.

Küçük-burjuva halkçılıktan yalnızca ideolojik değil örgütsel bir kopuş da yaşayan hareketimiz, başından itibaren örgütsel sorunlara ideolojik içeriği ile yaklaşmış, küçük-burjuva devrimciliğinin örgütsel anlayışının eleştirisine dayalı bir örgütsel gelişim süreci yaşamıştır.

Sınıf hareketindeki gerileme ve devrimci hareketteki dağılmaya rağmen sürdürülen bu gelişim süreci içinde önderlik sorunları da, aynı siyasal öze dayalı olarak ama her dönemin öne çıkan somut başlık ve görevleri üzerinden yeniden yeniden tartışılmıştır. Bu tartışmalardan çıkan sonuçlar üzerinden örgütsel yaşantımıza sürekli müdahalelerde bulunulmuştur.

İlk belgelerden **EKİM I. Genel Konferansı**'na, tasfiyeciliğe karşı mücadeleden bizi partiye taşıyan **EKİM III. Genel Konferansı**'na ve nihayet oradan **TKİP Kuruluş Kongresi**'nin bütün bu tartışmalarına dikkatle bakıldığında, örgüt, kadro ve önderlik sorunlarına dönük olarak çok geniş bir yazılı birikime sahip olduğumuz rahatça görülebilir.

Partimizin 20. yılına sarsılmaz bir ideolojik birlik, sürekliliği ve kurumsallığı sağlanmış bir örgütsel yaşam ve bu ikisine dayalı işçi sınıfı merkezli sistematik bir faaliyet kapasitesi ile girilebilmesinde, bu birikimin ve bu birikimin ifadesi olan önderlik düzeyinin çok özel bir yeri vardır.

Ancak açık bir olgudur ki, özellikle **Kuruluş Kongresi** sonrasında alınan darbeler ve Büyük Zindan Direnişi sürecinin yıkıcı etkisinden bu yana, güçlü bir önderlik mekanizması yaratmada zorlanmalar yaşıyoruz. Kendini daha çok politik-pratik alanda ortaya koyan bu zorlanma, ona yol açan etmenlerle birlikte değişik dönemlerde, farklı platformlarda tartışma konusu edilmiş ancak ortaya konulan müdahale planları üzerinden soruna kalıcı bir çözüm üretmede yeterince başarılı olunamamıştır. Bunda kadroların ve örgütlerin yetersizlikleri önemli bir rol oynasa da, temel neden **III. Parti Kongresi**'nde "politik önderliğe dayalı çalışma tarzı" olarak formüle edilen ve hareketimizin başından itibaren sahip olduğu örgüt ve önderlik anlayışının, günün politik ve örgütsel sorunları üzerinden güncellenmesine dayalı müdahalenin gereklerini yerine getirmede yaşanan zorlanmadır.

Yakın dönemin tartışma platformlarında ve son olarak **VI. Parti Kongresi**'nde "politik önderliğe dayalı çalışma tarzı" ve buna dair sorun alanları yeniden ele alınmış, mevcut önderlik pratiğimizde kapsamlı bir değişikliğe gidilmesi gerektiğinin altı bir kez daha kuvvetle çizilmiştir.

"Partinin geneline önderlik, bu önderliğin ideolojik-politik bir çerçevede yine partinin geneline hitap edecek, partinin genelini kucaklayacak bir biçimde gerçekleşmesi" düzeyine sıçratılamamıştır. Bu sıçramanın sağlanması, partinin ileri kadrolarının kendi dar örgütsel görevlerinin ötesine geçerek partinin ve sınıf hareketinin toplamına müdahale etmeyi öne alan bir çalışma biçimi içinde kendilerini yeniden konumlandırmayı başarabilmeleriyle sağlanabilirdi.

Artık açık bir olgudur ki, bir dönemin kadrosal ve örgütsel ihtiyaçlarının ürünü olarak öne çıkarılan ve "yakın önderlik" olarak formüle edilen çalışma tarzı, devrimci örgütün yeniden inşası sürecinde oynayabileceği rolü oynamıştır.

Dar manada örgütü değil sınıf hareketini yönetmeye çalışan, kendini ve dolayısıyla partiyi bu açıdan eğitip donatmayı temel görev olarak ele alan, faaliyetle olan ilişkisinden gündelik görevlerin tespitine, her türlü pratik sorumluluğa bu öncelikler üzerinden yaklaşan bir önderlik anlayışının tüm partiye hakim kılınması, her şeyden önce merkeziyetçilik ve ademi merkeziyetçilik ilişkisinin doğru ele alınmasıyla başarılabilecektir.

Örgüt ve önderlik sorunları kapsamındaki tartışmalara devam edeceğiz...

Devrimci üretkenlik ve militanlık

M. Efe

Devrimcilik her şeyden önce sınıfın devrimci militan eylemini açığa çıkarma çabası içinde olmaktır. Sınıf devrimciliği tam da burada anlamını bulur. Düşünsel gelişimini sınıfın devrimci militan eylemiyle bütünleştirmeyen her akım ya da birey Marksizmin özünü kavramamış demektir. Hayat devrimcilerden düşünceyi eyleme dönüştürmeyi, bu çerçevede sürekli gelişim ve üretkenlik bekliyor.

Bolşevik üretkenlik ve militanlık

Tarihin gördüğü en tutarlı, ilkeli ve militan devrimci parti olan bolşevik parti tarihsel başarısını bütünlüklü bir devrimci kimliğe sahip olmaya borçludur. Marksizmin temel ilkeleri onun için her zaman eylem kılavuzu olmuştur. Bolşevikler olaylara, gelişmelere, izledikleri çizgi ve politikalara bu ilkeler üzerinden bakmışlardır. Yenilgilerden dersler çıkararak, yeni olanı Marksizmin temel ilkelerinden bulup çıkarmışlardır. Bolşeviklerin tarihi devrimci üretkenlik ve pratikle yoğrulmuş bir tarihtir. Geleceğe dair önemli bir deneyim ve birikim bırakmalarının, büyük devrime önderlik etmelerinin arkasındaki en önemli etken budur.

Lenin önderliğindeki bolşevikler zorluklar, yıkımlar ve yenilgilere rağmen, davalarına ve ilkelerine bağlı kalarak her zaman ayağa kalkmayı başarmışlardır. Burada önderliğin rolü tartışmasızdır, fakat önderlik de gücünü marksist ilkelere bağlılıktan almıştır.

Devrimci ilkeleri bir kenara bırakarak üretme çabalarının varacağı nokta ise yıkım ya da çürümedir. Düne kadar devrimci değerler taşıyan küçük-burjuva akımların bugün içine düştükleri durum tam da budur. Devrimci sakınım adına düzenle bütünleşmek, dönemin ihtiyaçları gereği diyerek düzen partilerinin yedeğine düşmek bitmişliğin ifadesidir. Bazıları ise devrimci militanlık adına sınıfın verili durumuna devrimci müdahale çabasından uzaklaşmaktadır. Devrimci ilkelere yaslanmayan, işçi sınıfını mücadeleye çekme hedefinden uzak her adım, devrimci militanlığın sınıfsal yanını bir kenara bırakarak küçük-burjuva maceracılığına kayar.

İçinden geçtiğimiz dönemin zorlukları, bolşeviklerin her dönemde ayakta kalmalarını sağlayan üretkenliklerini ve militanlıklarını dikkatlice incelemeyi gerektiriyor. Buradan çıkaracağımız dersler bizler için yol gösterici olacaktır.

Bolşevik deneyimin ışığında yolumuzu açmalıyız

İşçi sınıfının verili geriliği yeterince açık bir olgudur. Düzenin çok yönlü kuşatması altında olan sınıf kitleleri bu kuşatmayı kendiliğinden aşamayacaktır. En fazla ekonomik ya da düzen içi taleplerle hareketlenecektir. Ekonomik olanın arkasındaki siyasal ve sınıfsal gerçekleri işçi sınıfına göstermek, kendini işçi sınıfının kurtuluş davasına adamış her devrimcinin görevidir.

Bolşevikler sınıfın en geri olduğu dönemlerde dahi ekonomik sorunların gerisindeki siyasal gerçekleri ortaya koymuşlar, sınıfın devrimci eylemini geliştirmek için özel bir çaba sarf etmişlerdir. Gericiliğin en ağır yaşandığı dönemlerde bile sınıfı eyleme çekme ve militanlaştırma çabasından geri durmamışlardır. Kitlelere eylemlilik içinde politik bir kimlik kazandırmaya çalışmışlardır.

Kitlelerin çok yönlü gerici kuşatma altında olduğu günümüzde bu kuşatmayı parçalamanın yolu sınıfın eylemli süreçlere çekilmesidir. Ekonomik mücadelenin dar alanına sıkışmadan, sınıf, siyaset ve örgütlülük bütünlüğünü kurarak örgütleme çabası içinde olmaktır. Bunu başarmak zor ve meşakkatli bir iştir, fakat imkansız değildir. Sınıf kitlelerine sistemli ve doğru yöntemle gitmek, zaman içinde sonuçlarını üretecektir.

Bugün yaşanan bazı direnişler üzerinden bile sabırlı ve soluklu bir çabanın sonuç

getirdiğini görebiliyoruz. Direnişe çıkan bazı işçi bölükleri direnişlerinin önemli bir aşamasında AKP'nin ve uzlaşmacı sendikaların savunuculuğu yapıyorken, yapılan müdahaleler ve karşılaştıkları pratikler üzerinden bazı gerçekleri görebiliyorlar. Bunda pratikte yaşadıklarının önemli bir payı olsa da, gelişim sadece yaşadıkları üzerinden olmamaktadır. Zira pratik içinde bazı gerçekleri gören işçiler umutsuzluğa düşerek kenara da çekilebiliyorlar pekala. Devrimci müdahalenin olduğu yerlerde ise işçilerin bilinçlerinde ileri doğru bir gelişme yaşanıyor.

Sınıf devrimcileri yeni yol ve yöntemler geliştirerek sınıf bölüklerini her açıdan öne çıkarma çabalarını artırmalıdırlar. Geleceği kazanmak ve işçi sınıfının damgasını vuracağı günlere hazırlanmak için bu olmazsa olmazdır. Bunu için imkanlarının olduğu her yerde işçi ve emekçileri çalışma grupları, eğitim grupları vb. üzerinden bir araya getirme ve eğitme çabasını yoğunlaştırmalıdırlar. Kaç kişinin bir araya getirildiğine, ilişkilerin düzeyine bakılmaksızın bu adımlar atılmalıdır. Her işçiye ya da işçi grubuna düzeylerine göre esnek alanlar yaratılmalı ve zamanla bunların daha tanımlı örgütlenmelere dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

Yeni Ekimleri yaratmak için!..

Büyük devrimin 100. Yılını geride bıraktık. 100 yıl önce zamanın akışına yön veren işçi sınıfı, en devrimci sınıf olduğunu göstermiştir. Muazzam deneyimlerinden ve birikiminden faydalandığımız bu büyük devrim, geleceği kazanma mücadelemizde önemli bir kilometre taşıdır. Bugünün görevi, 100 yıl önce devrimi gerçekleştiren partinin ve militanlarının mirasına sahip çıkmak ve geleceğe taşımaktır. İşçi sınıfını devrimci mücadelenin içine çekmek ve militanlaştırmaktır.

Devrimi kazanmak için üretkenlik ve militanlık tutulması gereken önemli halkalardan biridir. Militanlığı maceracılıkla karıştırmadan, devrimin ve işçi sınıfın ihtiyaçlarına yanıt verecek bir üretkenlikle birleştirerek ele almak gerekir. Düzenin her türlü saldırısına direnmek ve işçi sınıfın devrimci programını temsil etmek, bu çerçevede sınıfa tok mesajlar vermek, sınıf devrimciliğinin militan duruşudur. Militanlık gelişmelere göre ilkelerden taviz vermeyen bir duruştur. Mesele örgütlülükle bütünleşmiş bir militan tutum geliştirmek ve sergilemektir. Bu da parti programımızda ifadesini bulan temel ilkelerin taşıyıcısı olmak demektir.

Eleştiri-özeleştiri silahı

Devrimci partilerde yenilenmenin temel silahı eleştiri-özeleştiridir. Hata, zaaf ve yetersizlikleri açıklıkla saptamak, tahlil etmek, çözüm yol ve yöntemlerini ortaya koymak ve bu doğrultuda kendini yenileyip aşmaktır. Devrimci yenilenmenin olmazsa olmaz koşulu ve silahı olarak eleştiri-özeleştirinin gerçek anlamı ve işlevi budur.

Öncesinde komünist hareketimiz ve kurulduğunda beri de partimiz, hep bunun bilincinde olagelmiş, kendine ve sorunlarına hep bu gözle bakmıştır. Kuruluş Kongresi'nin örgüt konulu belgeleri ile sonraki kongrelerin gündemleri ve değerlendirmeleri, bunun açık kanıtları olarak durmaktadır önümüzde. Kuruluş Kongresi'nin örgüt ve kadro sorunları ile çalışma tarzına ilişkin tartışmaları, baştan sona kendimizle özeleştirel bir hesaplaşmanın göstergesidir. Ya da örneğin III. Parti Kongresi gündemi ve değerlendirmeleri, benzer bir tutumun dikkate değer bir örneğidir. Düşünün ki bu kongrede, partinin devrimci kimliğindeki zaafiyet belirtileri bile açık değerlendirmelere konu edilmiş ve bu aynı açıklıkla kamuoyuna da sunulmuştur.

Bütün bunlar ne rastlantıdır ne de şaşırtıcı. Hareketimiz geleneksel hareketten kopuşunu tam da bu bilince ve tutuma borçludur. Dolayısıyla denebilir ki eleştiri-özeleştirinin yenileyici ve devrimcileştirici işlevinden bilinçli ve sürekli bir biçimde yararlamnak partimizin mayasında vardır. Nitekim komünist hareketimizin ortaya çıkışını hazırlayan ilk temel belge, ***"Ciddiyet Bunalımı"*** başlığı taşımaktadır. Bu başlık, Lenin'in, eleştiri-özeleştiri silahını kullanmayı, kitlelere güven veren **ciddi bir devrimci parti olabilmenin** olmazsa olmaz koşulu olarak ele alan sözlerinden esinlenmedir.

*(**Parti Yaşamına İlişkin Bazı Notlar**'dan... / Haziran 2017)*

Militanlık üzerine

K. Irmak

"Zor dönemde" siyasal sınıf çalışması yürütüyoruz. Gündelik mücadelede çoğu kez devletle ve polis terörüyle karşı karşıya geliyoruz.

Kimi durumlarda bazı yoldaşlarımız şahsında militanlığı polis/devlet şiddeti karşısındaki tutuma indirgeme sorunuyla karşılaşıyoruz. Veya tersinden polis/devlet şiddeti karşısındaki pratik direnişi küçümseyen bir bakış karşımıza çıkabiliyor. Bu iki karşıt gibi görünen bakış açısı aslında aynı kökten besleniyor. Değerlendirmelerimizi kişisel ölçütler üzerinden yapıyoruz. Bu kişisel ölçütlerin ötesinde partimizin bu konuya dair bakışı ve pratik tutumu çok net ortada durmaktadır.

İlk olarak, militanlık dar anlamıyla şiddet karşısında aldığımız tutuma indirgenemez. "Militan"ın sözlük olarak iki karşılığı var. Birincisi sıfat karşılığı: Bir düşünceye, bir görüşe, bir öğretiye bağlı olan ve onun başarı kazanmasına uğraşan, bu yolda savaşan (kimse). İkincisi ad karşılığı: Bir siyasal örgütün etkin üyesi. Bu tanımlar bile militanlığı kaba anlamıyla direniş tutumuna indirgenmeyeceğini anlatmaktadır.

Komünist partinin militanı için kişisel çıkar yoktur. Yapılan işte büyük-küçük, önemli- önemsiz ayrımı yoktur. Yapılan her şeyin devrim ve sosyalizm için yapıldığı ve kişinin burjuva anlamıyla yok olduğu, yerine kolektifin var olduğu bir durum vardır. Sınıflar mücadelesinin bir parçası olan militanlık bir disiplin işidir. Devrimci disiplin ise yaşamı devrim mücadelesinin ihtiyaçlarına göre şekillendirmekle sağlamlaşır.

Yaşamımızdaki her şeyi mücadelenin ihtiyaçlarına göre şekillendiriyor muyuz? Temel soru bu olmalıdır. Bir kadro, militan, sempatizan polis karşısında çok iyi direnebiliyor ancak gündelik yaşamda düzenin alışkanlıkları konusunda tam bir teslimiyet yaşıyorsa, burada militanlık açısından tartışmalı bir durum vardır. Bir devrimci gündelik yaşamın sıradan akışı içinde sürükleniyorsa, devletin onu şiddetle çözmesine gerek kalmaz. Kültürü, yaşam alışkanlıkları, düşünce biçimi, kadına bakış açısı, insan ilişkilerindeki tutumu, sohbet ettiği gündemler ile "sıradan"sa, infaz için düzenin mahkemelerine gerek kalmaz. Zaten bir süre sonra davasını bilince çıkaramadığı için çürür.

Gündelik yaşamda ezen ve ezilen sınıflar sürekli karşı karşıya gelir ve mücadele halindedir. Sınıf savaşımının devrimcilerdeki karşılığı ise an be an savaş pratiğidir. Gündelik hayat, bu savaşımın pratik bir alanıdır. Polis ve devlet şiddeti üzerinden bize yönelen düşman somuttur ancak gündelik yaşamda somut bir düşman yokmuş gibi gelir. Ve bu sınanma alanı daha yakıcı bir biçimde karşımıza çıkar. Kimi zaman bırakılamayan alışkanlıklar, konformist eğilimler, yapılamayan veya benmerkezci yapılan tercihler, kimi zaman aile, eş, sevgisi olur. Ancak düşman her halükarda içimizdedir. Bu düşmana karşı bilinçli bir mücadele gerekir. Devletin baskı ve zorbalığı karşısında alınan direniş tutumu, bütünsel bir devrimci kimlik içerisinde ancak yerli yerine oturur, anlamını bulur.

İkinci bakış açısı dar pratik anlamıyla bu direnme iradesini küçümseyen tavırdır. Elbette bilinç öğesi tamamlanmayan bir direnişin soluğu bir yere kadardır. Bunu değiştirmek önemli bir yerde durmaktadır. Ancak bu direniş tutumunu kırmadan, esnetmeden, koşullara göre değiştirmeden yapmak gerekir.

Parti tüzüğümüz zindanda, mahkemede, işkencede tutumu devrimci kimliğin olmazsa olmazlarından sayar. Parti üyesinin görevleri bölümünde şöyle ifade edilir: *"Siyasi poliste, mahkemede ve zindanda, parti* üyesi *olmanın onuru ve sorumluluğu ile hareket etmek. Düşmanın zulmünü yiğitçe göğüslemek,* örgütsel sırları canı pahasına korumak." Bizler yaşamımızı tüzüğe göre düzenlemek ve bunun en ileri taşıyıcıları olmak durumundayız. En

(Devamı s.23'de)

Kadın işçilerin örgütlenme sorunu üzerine

D. Hevi

Sınıf çalışmamızın bir parçası olan kadın işçi çalışmasında nispeten bir yol almış durumdayız. Bu alana yönelik daha özel bir bakış ve belirli takvimsel günlere sıkışmayan bir çalışma tarzı oturttuğumuz da söylenebilir. Elbette bir dizi yetersizlik hala aşılmayı bekliyor. Biriktirdiğimiz deneyimlerden dersler çıkarmak ve tıkanma noktalarını aşmak için daha fazla ısrar ve çaba gerektiği açık.

Sınıf çalışmasında cinsiyetler üzerinden ayrım gözetmediğimiz yerde, kadın işçiler için ayrı örgütlenmeler kurmak, sınıfı bölen bir zihniyetin tartışması olabilir. Bu konuda komünistlerin bilinci son derece berrak. Fakat, işçi sınıfının hem erkek hem de kadın neferlerinin karşısında duran örgütlenmelerin önündeki engellerin kadın işçiler için daha da ağır olduğunu bir an bile unutmamalıyız. Cinsiyetten kaynaklanan zorlanma alanlarına gözlerimizi kapamamalı, tüm çalışma alanlarımızda kadın işçilerin örgütlenmesi çabasını güçlendirmeliyiz.

Bundan kasıt, kadın işçilere kendi başına bire bir zaman ayırmak, "özel" sorunlarıyla ilgilenmek ya da kadın işçilerin sorunları ve talepleri çerçevesinde genel planda ajitasyon çalışmasına yüklenmek değildir. Kadın işçilerin bu çalışma tarzı ile ileriye çıkması bir yana, sınıf devrimcilerini "kurtarıcı" olarak görme ya da "ağlama duvarı" misyonu yükleme eğilimi hiç de az değildir. Kısır bir döngü içinde devam eden bu ilişki tarzı zaman ve enerji kaybı demektir.

Bu nedenle, gündelik "gerekçelere" takılmadan örgütlenmenin önündeki engellerin arka planına bakmalı ve vuruşu isabetli noktaya yapabilmeliyiz. Harcanan birebir emeği ve ajitasyon çalışmalarını da bu temelde bir yere oturtabiliriz.

Tabloyu biraz daha netleştirmek için kabaca resmetmek gerekirse;

1) Kadın işçilerin örgütlenmesinin önündeki engellerin başında ev ve çocuk bakımı geliyor. Yoğun mesailerin ardından evde başlayan ikinci mesai kadın işçinin tüm gücünü ve dikkatini emiyor. Hafta tatili ise "temizlik" günü olarak zamanlarını işgal ediyor. Kendisine zaman ayıramayan kadın işçinin karşısına toplantılara, etkinliklere katılmak ise üçüncü bir mesai olarak çıkabiliyor.

2) Toplumsal yargıların basıncı nedeniyle kadın işçinin mücadele saflarına katılması ve öne çıkması çoğu zaman birtakım zorlukları göğüslemesi anlamına gelebiliyor. "İyi bir eş ve iyi bir anne" olması öğütlenen kadın için örgütlenme faaliyetlerine aktif olarak katılmak, bu "ödev"lerini yapmamakla suçlanmasına neden olabiliyor. Evde yaşanan en ufak bir sorunda kadın işçi de kendini "suçlu" olarak görebiliyor ve mücadeleden geri durabiliyor.

3) Kadın ile erkeğin sadece "ikili ilişki" için bir araya gelebileceğini vaaz eden burjuva ahlakı engelleyici bir işlev oynuyor. Erkek işçiler sadece hemcinslerini örgütlemeyi tercih edebiliyor. Bu olgu kadın işçiler için de geçerli. Ya da kadın işçinin tek başına etkinliklere, toplantılara katılması, çevresi tarafından dışlanmasına ya da ahlaki yargılamalara neden olabiliyor. Bu yargılamalar kadın işçinin medeni durumuna göre ağırlaşabiliyor ve kişi üzerinde yıkıcı etkiler bırakabiliyor.

4) Hem kadın hem de erkek işçilerde yaygın bakış, örgütlenme çalışmalarının "erkek işi" olduğu. Erkek işçilerin komitelerde yer alması gayet normal iken kadın işçiler genel olarak "bilgilendirilenler" oluyor.

5) Mobbing denilince akla ilk elden fabrika yönetiminin, ustaların ya da erkek işçilerin kadın işçilere uyguladığı cinsiyetçi ayrımlar geliyor. Bir başka mobbing türü ise hemcinsler tarafından uygulananıdır. Toplumsal aşağılama ve baskılanma nedeniyle "gücünün yettiği" olarak gördüğü kadın işçiye bir başka kadın işçi

mobbing uygulayabiliyor. Dedikodu, kıskançlık, çekememe, alınganlık gibi sonuçları olan bu olgu kadın işçileri bir araya getirmenin engeline dönüşebiliyor.

Görüldüğü gibi kadın işçinin örgütlenmesinin önündeki cins temelli engellerin arka planında toplumsal yargılar ve bu yargıların yarattığı cinsiyet rolleri yatıyor. Hem kadın işçi için hem de erkek işçi için geçerli olan bu yargılar kırılmadıkça, kadın işçinin örgütlü mücadeleye çekilmesi zorlaşıyor.

Bu bağlamda altı çizilmesi gereken iki husus var. Birincisi, cinsiyetçi, gerici bakışla mücadelenin hedefi erkeği ve kadınıyla sınıfın kendisidir. İkincisi ise, erkek ve kadın işçinin eşit bireyler olduğunu işçilere kavratma ihtiyacıdır. Bunun için en uygun zemin sınıf savaşımının kendisidir. Erkek ve kadın işçiyi sınıfsal bir eşikte birleştirmenin ve eşit kılmanın ancak sınıf çalışması zeminlerinde yapılacak doğru müdahalelerle olanaklı olabileceğini deneyimlerimizden biliyoruz.

Bu konuda geride bıraktığımız Greif Direnişi deneyimi öğreticidir. Komünistlerin kadın işçilere yönelik müdahaleleri, onları işgal eyleminin öznesi konumuna getirmiştir. Fabrika komitesinde kadın işçiler de yer almış, işgal sürecinde kurulan kadın komisyonu vesilesiyle yapılan eğitim çalışmaları kadın ve erkek işçilerinin tümünü kapsamış ve süregiden sınıf çalışması zemininde anlam kazanmış ve verim vermiştir. Kadın işçiler çalışmanın aktif bir öznesine dönüşebilmiştir.

Kadın işçilerin örgütlenmesinin önündeki engellerin aynı zamanda kadın işçiler için bir örgütlenme gerekçesi olduğunu unutmadan denilebilir ki, kadın işçileri örgütlü mücadeleye çekmek için bire bir görüşmeler ve kadın sorunu üzerine yapılan ajitasyon önemlidir fakat sınıfsal çalışma ile birleşmediği sürece yetersiz kalacaktır. Kadın işçi çalışması "kadın işçi"nin örgütlü mücadeleye "ikna" edilmesinden ibaret değildir. Aslolan kadın işçiyi sınıfsal mücadele ile buluşturacak zeminleri yaratmak ve bu zemin üzerinden erkek ve kadın işçilere yönelik devrimci müdahalelerde bulunmak, böylece kadın işçileri ileriye çekmenin olanaklarını zorlamaktır. Böyle olduğu ölçüde ajitasyon-propaganda çalışmaları da, bire bir harcanan emek de karşılığını bulacaktır.

Sınıf mücadelesinde derinleştikçe "kadın işçi" arayışlarımız son bulacak, her mevzide kadın işçi çalışması ayrı bir başlık olarak karşımıza çıkacaktır. Bu sebeple kadın işçi çalışmasında güçlenmek sınıf çalışmasında güçlenmeyi gerektiriyor, sınıf çalışmasında güçlenmek de kadın işçi çalışmasının güçlenmesinden geçiyor.

Militanlık...

(Baştarafı s.21'de)

sıradan bir mahalle karakolunda da, devletin işkencehanelerinde de, ama aynı zamanda gündelik yaşamın "sıradan" işlerinde de... İlkesel olanı esnetmeden, "biçimsel olarak" görünenin de altını doldurarak... Bir anlamıyla sorunun iki yansıma biçimi de üzerine gidilmesi gereken konular/tutumlardır. Saflarımızda savaşçı militan kimliği geliştirmek çok önemli. Bu salt kadrosal anlamda değil çözümün yakıcılığı, örgüt sorunu, kadro sorunu, örgütsel güvenlik sorunu, duruş ve tutum sorunu açısından da böyledir.

*"Öte yandan, devrimci kararlılık, direngenlik, militanlık, dava insanı olmak vb. özelliklerin somutlandığı devrimci kimlik sorunu ile devrimci bilinç sorunu arasında da çok sıkı bir ilişki vardır. Yitirdiğimiz yoldaşlarımızın, 'bükülmektense kırılmaya yeğleriz' tutumunun, yoldaşlarına yönelen kurşunları 'paylaşma' özverisinin, 'milyonlarca işçi ve emekçinin davası için' ölümün üzerine yürüyebilme kararlılığının gerisinde de uğruna savaştıkları dava konusundaki bilinç açıklığı, devrimci mücadeleyi 'bilinçli savaşçılar' olarak yürütebilmeleri gerçeği vardır. 'Bilinç'ten güç almayan bir 'inanç'ın ömrü çok kısa olacaktır. Hele de içinden geçmekte olduğumuz 'zor dönem'de bunun önemi yeterince açık olmalıdır." (Partide teorik-ideolojik eğitim sorunu, **Ekim**, Sayı: 237, Haziran 2004)*

Belediye Sosyalizmi

V. İ. Lenin

(...) Konuşmacı, örnek gösterdiği bu belediye sosyalizmi "eğilimi"nin tam da özel bir eğilim olarak ve özellikle de -örnek olarak ileri sürdüğü- İngiltere'de neden son derece oportünist bir eğilim olduğu üzerine hiç düşünmemiştir. Engels, Sorge'ye mektuplarında İngiliz Fabianlarının bu aşırı aydın oportünizmlerini karakterize ederken, "belediyleştirme" çabalarının küçük-burjuva anlamını neden vurguluyordu? (...)

Batıdaki burjuva aydınları, İngiliz Fabianlarına benzer biçimde, belediye sosyalizmini tam da, sosyal barış, sınıflararası uzlaşma düşü kurdukları ve kamuoyunun dikkatini iktisat ve tüm devlet düzeninin temel sorunlarından, yerel özyönetimlerin küçük sorunlarına çekmeye çalıştıkları için, özel bir "eğilim" derekesine yükseltmişlerdir. Birinci tür sorunlar alanında sınıf çelişkileri en keskin durumdadır, tam da bu alan, daha önce de söylendiği gibi, burjuvazinin sınıf olarak egemenliğinin temellerine dokunmaktadır. O nedenle, tam da bu alanda sosyalizmin kısmen gerçekleştirilmesi küçük-burjuva ütopyasının özellikle hiç şansı yoktur. Dikkatler yerel nitelikli küçük sorunlara – burjuvazinin sınıf olarak egemenliği sorununa değil, bu egemenliğin temel araçları sorununa değil, bilakis burjuvazinin "halkın gereksinimleri için" ayrılmasına izin verdiği üç-beş zavallı kırıntının harcanması sorununa çekilir. (...)

Bu "eğilim"in küçük-burjuva oportünizmi, "belediye sosyalizmi"nin (gerçekte İngiliz sosyal-demokratlarının Fabianlara karşı haklı biçimde açıkladıkları gibi, belediye kapitalizminin) dar sınırlarının unutulmasında yatmaktadır. Burjuvazinin, sınıf olarak egemenliğini sürdürdükçe, egemenliğinin gerçek temellerine sadece "beledi" açıdan da olsa dokundurtmayacağı ve burjuvazi eğer "belediye sosyalizmi"ne izin veriyorsa, ona göz yumuyorsa, bunu tam da, o bu temellere dokunmadığı, zenginliğinin ciddi kaynaklarına saldırmadığı ve burjuvazinin kendi isteğiyle "halk"a bıraktığı sınırlı yerel harcamalarla yetindiği için yaptığı unutuluyor. Batıdaki "belediye sosyalizmi"nin en yüzeysel bilgisi bile, sosyalist belde meclislerinin, alışılmış olanın, yani küçük, en küçük olanla yetinen, işçilere önemli kolaylıklar getirmeyen idare-i maslahatın biraz dışına çıkma yönündeki her türlü girişimlerinin, sermayeye birazcık saldıran her girişimin, daima, burjuva devletin merkezi iktidarının mutlaka kesin bir vetosunu beraberinde getirdiğini bilmek için yeterlidir.

İşte Batı Avrupalı Fabianların, Possibilistlerin ve Bernsteincıların tam da bu temel hatası, bu küçük-burjuva oportünizmi, belediyeleştirmecilerimiz tarafından devranılmıştır.

"Belediye sosyalizmi", yerel özyönetim sorunlarında sosyalizmdir. Yerel çıkarlar sınırını aşan, devletin idari işlevlerinin sınırının ötesine geçen herşey, yani egemen sınıfların en önemli gelir kaynaklarını, egemenliğini güvence altına almanın temel araçlarını ilgilendiren, devlet idaresine değil, devlet düzenine dokunan herşey, "belediye sosyalizmi"nin çerçevesi dışındadır. (...)

Belediyeleştirme, -Menşeviklerin kökten yanlış anlayışının tersine- sınıf mücadelesini genişletip şiddetlendirmez, bilakis tam tersine köreltir. O bunu merkezi iktidarda tam demokrasi olmadan yerel demokrasiye izin vererek de yapmaktadır. O bunu "belediye sosyalizmi" düşüncesiyle de yapmaktadır, çünkü bu burjuva toplumda ancak sınıf mücadelesinin büyük yolu dışında, sadece, burjuvazinin kendisinin sınıf olarak egemenliğini koruma olanağını kaybetmeksizin alttan alabileceği, uzlaşabileceği küçük, yerel, önemsiz sorunlarda mümkündür. (...)

*(Lenin, **Seçme Eserler, C. 3**, İnter Yayınları,* s. 252-256)